



Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene

za izvještajni period
avgust 2021 – februar 2022. godine

Podgorica, mart 2022. godine

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Pregled realizacije obaveza po završnim mjerilima	10
2.1. Horizontalno zakonodavstvo	10
2.2. Kvalitet vazduha	14
2.3. Upravljanje otpadom	15
2.4. Kvalitet voda	18
2.5. Zaštita prirode	28
2.6. Industrijsko zagađenje	54
2.7. Hemikalije	61
2.8. Buka	68
2.9. Civilna zaštita	70
2.10. Klimatske promjene	73
3. Sumarni pregled	77
4. Preporuke za unapređenje sprovođenja Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila	79

1. Uvod

Početno mjerilo za otvaranje Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, ispunjeno je 28. jula 2016. godine, donošenjem *Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.* (u daljem tekstu: Strategija s AP) od strane Vlade Crne Gore.

Strategijom s AP bila je planirana realizacija 348 obaveza u 10 podoblasti koje obuhvata Poglavlje 27 i to: Horizontalno zakonodavstvo, Kvalitet vazduha, Upravljanje otpadom, Kvalitet voda, Zaštita prirode, Industrijsko zagađenje, Hemikalije, Buka, Civilna zaštita i Klimatske promjene.

O implementaciji Strategije s AP redovno je izvještavano ka Vladi i Evropskoj komisiji, na kvartalnom a kasnije na polugodišnjem nivou. U novembru 2020. godine usvojen je *Završni izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.*, shodno kojem je od planiranih 348 realizovano 226 obaveza, odnosno stepen realizacije je 80,35%.

U decembru 2018. godine na Međuvladinoj konferenciji u Briselu otvoreno je Poglavlje 27, nakon čega je Crna Gora dobila Zajedničku poziciju Evropske komisije sa osam završnih mjerila za njegovo zatvaranje. Zajedničkom pozicijom EU za Poglavlje 27 definisano je sljedećih **osam završnih mjerila** koje je Crna Gora u obavezi da ispuni kako bi dostigla internu spremnost za zatvaranje poglavlja u narednom periodu, i to:

1. Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa **horizontalnim direktivama** i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja;
2. Što se tiče **kvaliteta vazduha**, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidovanom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284/EU). Crna Gora predstavlja analizu troškovno efikasne strategije kontrole emisija za 2020. i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC).

3. Crna Gora odlučuje o svom sistemu **upravljanja otpadom** i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.
4. Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru **voda**, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja rječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji se u potpunosti nalazi na njenoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja rječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji.
5. U oblasti **zaštite prirode**, Crna Gora dostavlja Komisiji Liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja statusa njene zaštite.
6. Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru: **hemikalija, buke i civilne zaštite**, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja.
7. Što se tiče **klimatskih promjena**, Crna Gora nastavlja svoje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakona o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama (EU ETS), u skladu sa EU ETS Direktivom 2003/87/EZ i njenim uzastopnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim podzakonskim aktima o monitoringu i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, registru Unije, besplatnoj dodjeli i aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS-a u cijelosti u pogledu praćenja, izvještavanja i provjere emisija gasova s efektom staklene bašte.
8. Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU o životnoj sredini i klimatskim promjenama, značajno **povećava kapacitete upravnih tijela na svim nivoima**, uključujući inspekcijske službe, dodatno poboljšava koordinaciju rada i pokazuje da su sve odgovarajuće administrativne strukture i adekvatne obuke realizovane dovoljno ranije prije pristupanja kako bi se omogućila implementacija i sprovođenje pravne tekovine u svim sektorima ovog poglavlja.

U martu 2019. godine Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina otpočela je izradu Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila za Poglavlje 27.

Vlada Crne Gore je 18. februara 2021. godine donijela **Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene** (Akcioni plan), koji predstavlja krovni strateški dokument za oblast životne sredine i klimatskih promjena, i istim je predviđeno polugodišnje izvještavanje ka Vladi i Evropskoj komisiji.

Akcioni plan definiše jasne korake u pogledu:

- aktivnosti koje je potrebno preduzeti kako bi se realizovale obaveze definisane završnim mjerilima, odnosno tekstom Zajedničke pozicije EU za Poglavlje 27;
- načina realizacije definisanih aktivnosti;
- nadležnih institucija koje su odgovorne za realizaciju definisanih obaveza;
- roka do kojeg je potrebno realizovati aktivnosti, i
- izvora finansiranja sa procjenom potrebnih sredstava za realizaciju definisanih aktivnosti (gdje je to bilo moguće precizno identifikovati).

Akcioni plan definiše ukupno 251 obavezu, koje su podijeljene na sljedeći način:

- horizontalno zakonodavstvo: 17,
- kvalitet vazduha: 19,
- upravljanje otpadom: 37,
- kvalitet voda: 33,
- zaštita prirode 71: (od čega 19 u okviru AP za upravljanje Ulcinjskom Solanom),
- industrijsko zagađenje: 15,
- hemikalije: 27,
- buka: 12,
- civilna zaštita: 9 i
- klimatske promjene 11.

Prvi polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana usvojen je na sjednici Vlade od 28. oktobra 2021. godine, i shodno istom stepen realizacije obaveza (mjera¹) za izvještajni period februar-jul 2021. iznosio je 82,1% (od 112 planiranih mjera, realizovane su 92).

Drugi polugodišnji Izvještaj o realizaciji Akcionog plana obuhvata period avgust 2021 – februar 2022. godine. U navedenom periodu planirana je realizacija 121 mjere, od čega je realizovano 77, što **čini stepen realizacije od 63,64%**.

U prvoj godini implementacije Akcionog plana, od planirane 233 obaveze (mjere) realizovano je 169, što čini **stepen realizacije od 72,53%**.

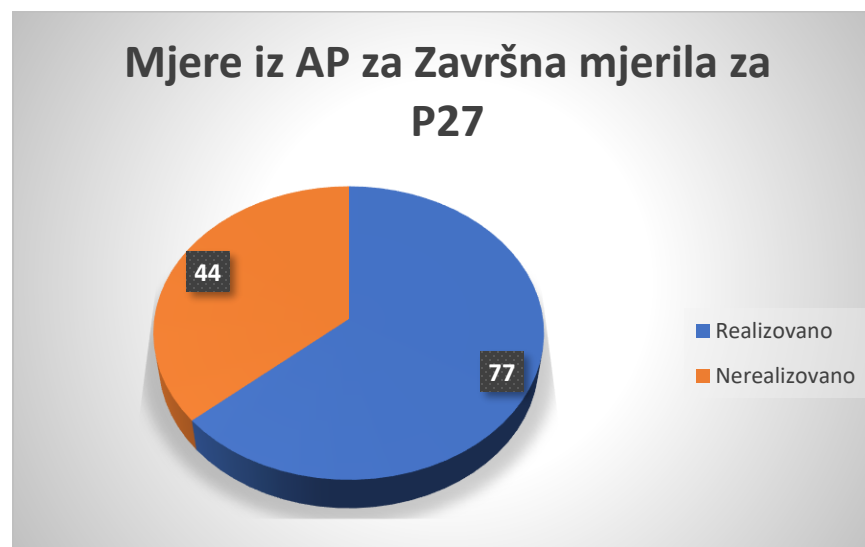
¹ Imajući u vidu strukturu Akcionog plana, odnosno podjelu obaveza na mjere, ovim Izvještajem praćena je realizacija mjera, i na osnovu njih je rađena statistika, u cilju preciznijeg sagledavanja stanja.

Informacija o statusu indikatora uspjeha (napredak u postizanju strateških i operativnih ciljeva) i postignutim rezultatima

Akcionni plan za ispunjavanje završnih mjerila rađen je sa ciljem definisanja preciznih koraka u procesu dostizanja potpune spremnosti za ulazak u EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Operativni podciljevi dokumenta su usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u svih 10 podoblasti Poglavlja 27 sa pravnom tekovinom EU i obezbjeđivanje njegove implementacije.

U izvještajnom periodu od planirane 121 mjere realizovano je 77, što čini stepen realizacije od **63,64%**. Ovakav rezultat je na zadovoljavajućem nivou, imajući u vidu otežane okolnosti izazvane pandemijom COVID19. Tabela u nastavku ovog izvještaja sadrži kolonu sa obrazloženjima za svaku nerealizovanu obavezu.

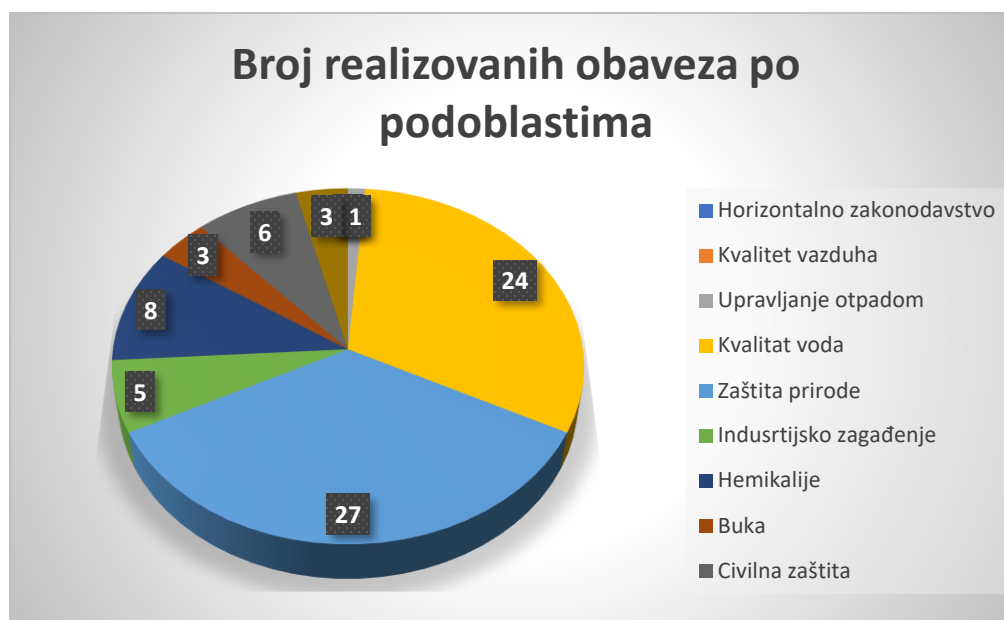
Grafički prikaz realizacije mjera dat je na *Grafiku 1* u nastavku.



Maksimalan stepen realizacije (100%) postignut je u oblasti Civilne zaštite, dok je značajan u oblastima Hemikalije (80%), Industrijsko zagađenje (83,33%) i Klimatske promjene (75%) zabilježen visok stepen realizacije obaveza.

Dodatne napore potrebno je uložiti u realizaciji mjera u oblasti Horizontalnog zakonodavstva i Kvaliteta vazduha, gdje nijedna od planiranih aktivnosti nije realizovana.

Na *Grafiku 2* prikazan je stepen realizacije mjera po podoblastima.



Kako je tokom implementacije Početnog mjerila za Poglavlje 27 donešen veliki broj strateških dokumenata, i značajan dio EU *acquis*-a transponovan u nacionalno zakonodavstvo, obaveze iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u najvećoj mjeri se odnose na implementaciju donešenih strateških dokumenata i primjenu pravnih akata.

U izvještajnom periodu donešeni su Nacionalni plan zaštite i spašavanja od klizišta i odrona, Nacionalni plan zaštite i spašavanja od bioloških i hemijskih hazarda, Namjeravani nacionalni doprinos u oblasti klimatskih promjena, kao i brojni podzakonski akti, programi i planovi u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Takođe, kontinuirano se realizuju obaveze izvještavanja ka relevantnim tijelima u EU.

Proglašena su još dva zaštićena morska područja, te u ovom trenutku Crna Gora ima tri zaštićena moraka područja. Poseban fokus u prethodnom periodu bio je na zaštićenim područjima, prvenstveno na proglašenju zaštićenih morskih područja, kao i analizi postojećih i pronalaženju najboljih modela za upravljanje istima.

Imajući u vidu da je nedostatak kadrova, prepoznat kao jedan od ključnih izazova u pogledu realizacije obaveza iz evropske agende, u prethodnom periodu organizovane su obuke i stručni treninzi za predstavnike nadležnih institucija.

Bitno je napomenuti da će se implementacija aktivnosti/mjera koje su realizovane, a sa rokom realizacije “kontinuirano”, nastaviti i u narednom periodu, ali neće biti predmet daljeg izvještavanja.

Kao najveći izazovi u implementaciji ovog Akcionog plana u prethodnom periodu prepoznati su pandemija COVID19 virusa, obezbjeđivanje finansija i nedostatak kadra.

Kada je riječ o finansijskom aspektu, Vlada je na sjednici od 23. decembra 2021. godine usvojila *Finansijsku procjenu Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27*, kroz koju je finansijski aspekt Akcionog plana detaljno obrađen, te ovaj izvještaj nije obuhvatio pitanje finansija.

Nakon godine dana implementacije Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene postignut je rezultat od **72,53% realizacije planiranih obaveza** (od planirane 233 obaveze (mjere) realizovano je 169), što predstavlja značajan napredak u odnosu na implementaciju početnog mjerila, kada je zabilježen znatno manji stepen realizacije obaveza.

Imajući u vidu da se značajan broj obaveza iz Akcionog plana odnosi upravo na jačanje kapaciteta institucija nadležnih za Poglavlje 27, ovakav rezultat djelimično je izazvan i okolnostima koje je uslovlila pandemija COVID 19, te usljed otežane komunikacije i koordinacije brojne planirane obuke sa više učesnika i stranim predavačima nijesu mogle biti realizovane.

SKRAĆENICE:

AZPŽS	Agencija za zaštitu životne sredine	MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
CETI	Centar za ekotoksikološka ispitivanja	MZ	Ministarstvo zdravlja
DEU	Delegacija Evropske unije	PCB	Polihlorovani bifenili
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj	PM	Prirodnjački muzej
EPPA	Projekat „Program za pridruživanje EU za životnu sredinu“	PMF	Prirodno-matematički fakultet
IBM	Institut za biologiju mora	SB	Svjetska banka
IJZCG	Institut za javno zdravlje Crne Gore	SZZ	Sekretarijat za zakonodavstvo
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć	SZO	Svjetska zdravstvena organizacija
JLS	Jedinice lokalne samouprave	UBHVF	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
JPMD	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom	UC	Uprava carina
JPNP	Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore	UCG	Univerzitet Crne Gore
KEI	Kancelarija za evropske integracije	UIP	Uprava za inspekcijske poslove
MFSS	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	UNDP	Program Ujedinjenih nacija za razvoj
MJUDDM	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	UP	Uprava policije
MPLJMP	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	UPS	Uprava pomorske sigurnosti
MEPPU	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	UzV	Uprava za vode
MER	Ministarstvo ekonomskog razvoja	UŠ	Uprava za šume
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	ZHMS	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju
MKI	Ministarstvo kapitalnih investicija	WBIF	Zapadnobalkanski investicioni okvir

2. Pregled realizacije obaveza po završnim mjerilima

2.1. Horizontalno zakonodavstvo

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Horizontalno zakonodavstvo u izvještajnom periodu planirana je realizacija **9 mjera**, od kojih nijedna nije **realizovana**.

Završno mjerilo 1	Crna Gora nastavlja da se usklađuje s horizontalnim direktivama i pokazuje da će biti u potpunosti spremna da osigura njihovu efektivnu primjenu i sprovođenje na dan pristupanja.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju rad koji je Crna Gora obavila na daljem usklađivanju svog zakonodavstva s pravnom tekovinom u ovom sektoru, uključujući s direktivama koje se odnose na procjenu uticaja na životnu sredinu i stratešku procjenu uticaja (2011/92/EU izmijenjena Direktivom 2014/52/EU i Direktiva 2001/42/EZ) i Direktiva 2007/2/EZ INSPIRE						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/preporuka	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja
Kreirati kontrolni mehanizam za provjeru ocjene kvaliteta odluke koju donosi	Razmotriti primjere dobre prakse i modele u zemljama članicama EU	MEPPU	2021.	NEREALIZOVANO	Zbog COVID 19 pandemije, planirane studijske posjete zemljama EU u cilju razmjene najbolje prakse su odložene za 2022/2023. godinu.	Definisan dodatni model za provjeru ocjene kvaliteta odluke koju donosi Komisija za procjenu uticaja na životnu sredinu, tj. nadležni organi, u skladu s najboljom praksom EU	Nisu potrebna finansijska sredstva

Komisija za procjenu uticaja na životnu sredinu, odnosno nadležni organi	Definisati adekvatan model provjere ocjene kvaliteta odluke koju donosi Komisija za procjenu uticaja na životnu sredinu, odnosno nadležni organi			NEREALIZOVANO			
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju rad koji je Crna Gora obavila na daljem usklađivanju svog zakonodavstva s pravnom tekovinom u ovom sektoru, uključujući s direktivama koje se odnose na procjenu uticaja na životnu sredinu i stratešku procjenu uticaja (2011/92/EU izmijenjena Direktivom 2014/52/EU i Direktiva 2001/42/EZ) i Direktiva 2007/2/EZ INSPIRE .						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Obrazovati Savjet za infrastrukturu prostornih podataka	Shodno čl. 17 Zakona infrastrukturi prostornih podataka, radi praćenja i pružanja stručne pomoći za uspostavljanje, funkcionisanje i održavanje infrastrukture prostornih podataka Vlada će obrazovati Savjet za infrastrukturu prostornih podataka	Vlada (na predlog MEPPU)	2021.	NEREALIZOVANO	Aktivnosti nisu realizovane usljed ograničavajućih okolnosti izazvanih COVID 19 pandemijom. Preporuka: Intenzivirati rad u okviru RG za Poglavlje 27. Novi rok: 2022.	Obrazovan Savjet za infrastrukturu prostornih podataka (predsjednik i 8 članova) Broj održanih sjednica Broj usvojenih i sprovedenih zaključaka, preporuka	€3.000 (budžet MEPPU) na godišnjem nivou

	(sa mandatom od 4 godine)							
Formirati web stranicu posvećenu infrastrukturi prostornih podataka Crne Gore	Na web stranici MEPPU kreirati link za INSPIRE	MEPPU	IV kvartal 2021.	NEREALIZOVANO		Kreirana web stranica posvećena infrastrukturi prostornih podataka Crne Gore Broj posjeta web stranici	€2.000 (budžet MEPPU)	
	Definisati sadržaj INSPIRE web stranice							NEREALIZOVANO
	Omogućiti pristup svim INSPIRE subjektima							NEREALIZOVANO
Izraditi Registar infrastrukture prostornih podataka koji predstavlja Registar javnih institucija u skladu sa Zakonom o infrastrukturi prostornih podataka	Definisati subjekte Zakona o infrastrukturi prostornih podataka (osnovni podaci o instituciji, odgovorne osobe, itd.)	MEPPU	IV kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Aktivnosti nisu realizovane usljed ograničavajućih okolnosti izazvanih COVID 19 pandemijom. Preporuka: Intenzivirati rad u okviru RG za Poglavlje 27. Novi rok: 2022.	Izraden Registar infrastrukture prostornih podataka	€10.000 (budžet MEPPU)	
	Povezati subjekte Zakona s postojećim INSPIRE/IPP oblastima i učiniti javno dostupnim					NEREALIZOVANO		Povezan Registar sa INSPIRE oblastima. Obezbijeđeno da je Registar javno dostupan
Izraditi Pravilnik o izvještavanju i monitoringu i pristupu skupovima i uslugama (servisima) prostornih podataka od	Prenijeti Odluku Komisije (EU) 2019/1372 od 19.08.2019. o sprovođenju Direktive 2007/2/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu praćenja i izvještavanja (C(2019) 6026), kao i	MEPPU	Decembar 2021.	NEREALIZOVANO		Pravilnik objavljen u Službenom listu	Nijesu potrebna finansijska sredstva	

strane institucija i tijela Zajednice	Uredbu Komisije (EU) br. 268/2010 od 29.03.2010. o sprovođenju Direktive 2007/2/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu pristupa skupovima i uslugama (servisima) prostornih podataka država članica od strane institucija i tijela Zajednice pod usklađenim uslovima (SL L 83, 30.3.2010, str. 8-9.)						
--	---	--	--	--	--	--	--

2.2. Kvalitet vazduha

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Kvalitet vazduha u izvještajnom periodu planirana je realizacija **1 mjere** i ista nije realizovana.

III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU konstatuje da Crna Gora ne izvještava o svojim emisijama na godišnjoj osnovi prema LRTAP Konvenciji						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
Izgradnja kapaciteta AZPŽS	Zapošljavanje 1 dodatnog izvršioca za izradu inventara emisija (trenutno su angažovana 2 izvršioca) Dalja obuka službenika za redovno ažuriranje inventara i izvještavanje o emisijama na godišnjem nivou	AZPŽS	2021.	NEREALIZOVANO	Usljed nedostatka finansijskih sredstava obaveza nije realizovana. Preporuka: obezbijediti neophodna sredstva. Novi rok: 2022.	Zaposlen izvršilac Obučeni svi službenici angažovani na poslovima ažuriranja inventara i izvještavanja o emisijama	Bruto zarada na godišnjem nivou, opremanje radnog mjesta €14.000 (budžet AZPŽS) Twinning projekat „Razvoj unaprijeđenog integrisanog alata za izradu inventara emisija zagađujućih materija u vazduh“ (€250.000) Projekat „Capacity Building Initiative for Transparency-CBIT“ finansiran od strane GEF-a

2.3. Upravljanje otpadom

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Upravljanje otpadom u izvještajnom periodu planirana je realizacija **7 mjera**, od kojih je **realizovana 1**, što čini **stepen realizacije 14,28%**.

Završno mjerilo 3	Crna Gora odlučuje o svom sistemu upravljanja otpadom i posvećuje odgovarajuće finansiranje infrastrukturnim investicijama, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno prikupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>Crna Gora se poziva da dodatno razjasni strukturu svog sistema upravljanja otpadom i da opredijeli odgovarajuća finansijska sredstva za infrastrukturne investicije u skladu s relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Pored toga, treba preduzeti mjere na jačanju administrativnih kapaciteta i podržati jačanje kapaciteta na lokalnom i regionalnom nivou i inspeksijske službe, kako bi se na djelotvoran način pripremio za sprovođenje propisa EU u oblasti otpada.</p> <p>EU poziva Crnu Goru da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Predstavi informacije o mjerama sprečavanja otpada</u> koje treba preduzeti, uključujući utvrđivanje <u>programa za sprečavanje otpada</u>; - Pripremi i predstavi planove za upravljanje otpadom koji sadrže informacije o svim tokovima otpada (uključujući opasni otpad, građevinski i otpad od rušenja i industrijski otpad) i rješenja za upravljanje njima; - <u>Izradi popis nagomilanog „istorijskog“ opasnog otpada</u>, unaprijedi karakterizaciju i kategorizaciju opasnog otpada u granama industrije; da osigura i obilježava lokacije gdje se skladišti opasni otpad; <u>da sačini registar zagađivača</u>; - <u>Preduzme aktivnosti na promovisanju spriječavanja industrijskog otpada</u> i osigura ekološki ispravno odlaganje; - <u>Za građevinski i otpad</u> od rušenja neophodno je više informacija o izgradnji reciklažnih centara i centara za transfer; - Dostavi informacije o mjerama za odvojeno prikupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo; - <u>Da jasan opis lokacije i tehničke detalje vezane za deponije</u>, koje nijesu usklađene sa zahtjevima Direktive 1999/31/EZ o deponijama. 						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
Donošenje novog Zakona o upravljanju	Konsultacije s EK Izrada Predloga zakona i nacрта podzakonskih akata	MEPPU	2021.	NEREALIZOVANO NEREALIZOVANO	Zbog nove organizacije državne uprave, Predlog zakona o upravljanju otpadom, morao je biti	Prijedlog Zakona usvojen od strane Vlade	Nijesu potrebna finansijska sredstva

otpadom i relevantnih podzakonskih akata	Usvajanje Prijedloga zakona	Vlada		NEREALIZOVANO	ponovo dostavljen na mišljenje novim ministrarstvima i drugim relevantnim institucijama kao i EK. Novi rok: III kvartal 2022.	Zakon donesen od strane Skupštine	
	Donošenje Zakona o upravljanju otpadom	Skupština	I kvartal 2022.	NEREALIZOVANO			
Pripremiti i predstaviti planove za upravljanje otpadom koji sadrže informacije o svim tokovima otpada i rješenja za upravljanje njima	Priprema Nacrta Državnog plana upravljanja otpadom za period 2022-2027. koji će sadržati sve navedeno (3.5-3.11), tj. kojim će detaljno biti preciziran sistem i struktura upravljanja otpadom u Crnoj Gori, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom EU, uključujući hijerarhiju otpada	MEPPU	I-IV kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Ugovor o izradi Državnog plana je potpisan u decembru 2021. godine. Ovaj rok nije ispoštovan zbog dva neuspješna poziva za obrađivača Državnog plana upravljanja otpadom. Novi rok: IV kvartal 2022.	Pripremljen Nacrt Državnog plana upravljanja otpadom za period 2022-2027.	1.3 miliona € (Projekat IPA 2016: „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom u Crnoj Gori“)
Uspostavljanje Registra opasnog otpada u Crnoj Gori	Obuka za službenike koji će rukovoditi registrom	AZPŽS	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	U septembru 2021. sprovedena je obuka za 15 službenika	Sprovedena obuka za službenike Broj službenika obučanih da rukovode Registrom	€265.000 (kroz projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje” koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom)
	Obuka za proizvođače otpada			NEREALIZOVANO	Planirano je razmatranje realizacije aktivnosti kroz proces	Sprovedena obuka za proizvođače otpada (obuka	

					<p>uspostavljanja PRTR sistema.</p> <p>Novi rok: IV kvartal 2022.</p>	<p>za proizvođače otpada nije predviđena projektom „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje” koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom, ali će se razmotriti mogućnost realizacije ove aktivnosti)</p> <p>Broj proizvođača koji su učestvovali na obuci</p>	
--	--	--	--	--	---	---	--

2.4. Kvalitet voda

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Kvalitet voda u izvještajnom periodu planirana je realizacija **25 mjera**, od kojih su **realizovane 24**, što čini stepen realizacije **96%**.

Završno mjerilo 4	Crna Gora ostvaruje značajan napredak u usklađivanju pravne tekovine EU u sektoru voda, <u>uključujući zakonodavstvo o vodi za piće</u> , i <u>Direktivi 2008/56/EZ kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike o morskoj sredini</u> . <u>Crna Gora imenuje nadležne organe za pitku vodu</u> i izrađuje <u>planove upravljanja riječnim slivovima za svaki vodni sliv koji se nalazi u cijelosti na njenoj teritoriji, uključujući djelove međunarodnih vodnih područja koja se nalaze na njenoj teritoriji</u> .						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU ima u vidu trenutni nivo usklađenosti zakonodavstva i poziva Crnu Goru da intenzivira svoj rad u ovom pogledu, naročito u pogledu usvajanja odredbi koje nijesu obuhvaćene važećim Zakonom o vodama.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Nastaviti sa realizacijom aktivnosti na unaprijeđenju kontrole kvaliteta vode za ljudsku upotrebu	Donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o parametrima, provjeri, usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode	MZ IJZCG	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Pravilnik o parametrima, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu ("Službeni list Crne Gore", 101/21)	Odličan kvalitet vode za piće na svim vodoizvorima	Nisu potrebna finansijska sredstva

	za ljudsku upotrebu						
	Donošenje Pravilnika o sanitarno-tehničkim, higijenskim i drugim uslovima koje moraju da ispunjavaju sistemi za javno vodosnabdijevanje kojim bi se mogli definisati djelovi iz Direktive EU 2015/1787 o izmijeni priloga II i III Direktive 98/83/EZ i tiču se dijela koji se odnosi na procjenu rizika i planova za sigurnost vode koji se potenciraju izmjenom predmetne Direktive (npr. definisati ko odobrava Planove za sigurnost vode i sl.)			NEREALIZOVANO	Usljed otežanih okolnosti izazvanih pandemijom COVID 19, obaveza nije realizovana. Preporuka: intenzivirati komunikaciju predstavnika MZ i IJZCG. Novi rok: 2022.		

II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>EU poziva Crnu Goru da se pripremi za usklađivanje sa i sprovođenje Direktive 2008/56/EZ o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u oblasti politike morske životne sredine i da prezentuje relevantne planove.</p> <p>EU ohrabruje Crnu Goru da nastavi svoj rad u okviru Barselonske konvencije – kao i drugim relevantnim pravnim okvirima, naročito Strategije EU za Dunavski region i Strategije EU za Jadranski i Jonski region – kako bi doprinijela sprovođenju ekosistemskog pristupa i postizanju dobrog ekološkog statusa svoje morske životne sredine.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Uspostaviti GIS bazu podataka i ažurirati bazu svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori	Uspostavljanje baze svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori	MEPPU i	2022.	REALIZOVANO	Aktivnosti na uspostavljanju GIS baze podataka i ažuriranja baze svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori realizuju se planiranom dinamikom krpoz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“	Uspostavljena GIS baza svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori i ažurirana postojeća baza podataka	Sredstva za navedene aktivnosti obezbijedena su kroz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ (za aktivnosti od 4.2 do 4.11 u okviru ovog projekta planirana su sredstva u iznosu od 945.000 eura)
Utvrđivanje nedostataka u dostupnosti podataka	ostali nadležni organi	REALIZOVANO		Utvrđeni nedostaci u dostupnosti podataka			
Priprema programa istraživanja morskog ekosistema-prikupljanja podataka koji će nadoknaditi nedostatake	REALIZOVANO	Pripremljen program istraživanja morskog ekosistema kojim će se odgovoriti na utvrđena nedostatke					

	Ažuriranje uspostavljene baze podataka s obrađenim podacima–rezultatima sprovedenog Programa istraživanja			REALIZOVANO		Ažurirana baza podataka s obrađenim rezultatima sprovedenog Programa istraživanja	
Sprovesti pripremljeni Program istraživanja morskog ekosistema primjenom ekosistemskog pristupa	Sprovesti terenski rad i prikupljanje podataka na osnovu pripremljenog Programa istraživanja morskog ekosistema	MEPPU i ostali nadležni organi	2021.	REALIZOVANO	Aktivnosti na uspostavljanju GIS baze podataka i ažuriranja baze svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori realizuju se planiranom dinamikom krpoz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“	Terenski rad i prikupljanje podataka na osnovu pripremljenog Programa istraživanja morskog ekosistema sprovedeni i pripremljen Izvještaj s terena	Sredstva za navedene aktivnosti obezbijedena su kroz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ (za aktivnosti od 4.2 do 4.11 u okviru ovog projekta planirana su sredstva u iznosu od 945.000 eura)
	Analiza i obrada prikupljenih podataka			REALIZOVANO			
	Priprema izvještaja o sprovedenom Programu istraživanja			REALIZOVANO			
Pripremiti početno procjenu stanja morskog ekosistema na osnovu dostupnih podataka	Izrada dokumenta „Početna procjena stanja morske sredine“ na osnovu dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori na osnovu Zakona o zaštiti morske sredine i relevantnog podzakonskog akta	MEPPU i ostali nadležni organi		REALIZOVANO	Aktivnosti na uspostavljanju GIS baze podataka i ažuriranja baze svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori realizuju se planiranom dinamikom krpoz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“	Dokument „Početna procjena stanja morske sredine“ pripremljen i dostavljen EK na mišljenje Dokument „Početna procjena stanja morske sredine“ u	Sredstva za navedene aktivnosti su obezbijedena kroz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ (za aktivnosti od 4.2 do 4.11 u okviru ovog projekta

	Dostavljanje Nacrta Početne procjene relevantnim institucijama na mišljenje		2022.	REALIZOVANO		potpuno usklađen sa mišljenjem EK i pripremljena finalna verzija	planirana su sredstva u iznosu od 945.000 eura)
	Upućivanje dokumenta Početna procjena EK na mišljenje			REALIZOVANO			
Utvrđiti dobar ekološki status morske sredine	Pripremiti dokument „Utvrđivanje dobrog ekološkog statusa morske sredine“ na osnovu početne procjene stanja morske sredine na osnovu Zakona o zaštiti morske sredine i relevantnog podzakonskog akta	MEPPU i ostali nadležni organi	2022.	REALIZOVANO	Aktivnosti na uspostavljanju GIS baze podataka i ažuriranja baze svih dostupnih podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori realizuju se planiranom dinamikom kroz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“.	Dokument „Utvrđivanje dobrog ekološkog statusa morske sredine“ pripremljen i dostavljen EK na mišljenje Dokument „Utvrđivanje dobrog ekološkog statusa morske sredine“ u potpunosti usklađen sa mišljenjem EK i pripremljena finalna verzija	Sredstva su obezbijeđena kroz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ (za aktivnosti od 4.2 do 4.11 u okviru ovog projekta planirana su sredstva u iznosu od 945.000 eura)
	Dostaviti Nacrt dokumenta relevantnim institucijama na mišljenje			REALIZOVANO			
	Uputiti dokument „Utvrđivanje dobrog ekološkog statusa morske sredine“ EK na mišljenje			REALIZOVANO			
Definisati ciljeve i indikatore za postizanje dobrog	Pripremiti dokument „Ciljevi i indikatori za postizanje dobrog	MEPPU i ostali nadležni organi		REALIZOVANO	Aktivnosti na uspostavljanju GIS baze podataka i ažuriranja baze svih dostupnih	Dokument „Ciljevi i indikatori za postizanje dobrog ekološkog statusa	Sredstva za navedene aktivnosti su obezbijeđena kroz IPA 2016 projekat

ekološkog statusa morske sredine	ekološkog statusa morske sredine“ shodno početnoj procjeni stanja morske sredine i utvrđenom dobrom ekološkom statusu morske sredine, na osnovu Zakona o zaštiti morske sredine i relevantnog podzakonskog akta		2022.		podataka o stanju morskog ekosistema u Crnoj Gori realizuju se planiranom dinamikom krpoz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“.	morske sredine“ pripremljen i dostavljen EK na mišljenje Dokument „Ciljevi i indikatori za postizanje dobrog ekološkog statusa morske sredine“ u potpunosti usklađen sa mišljenjem EK i pripremljena finalna verzija	„Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ (za aktivnosti od 4.2 do 4.11 u okviru ovog projekta planirana su sredstva u iznosu od 945.000 eura)
	Dostaviti Nacrt dokumenta relevantnim institucijama na mišljenje			REALIZOVANO			
	Uputiti dokument „Ciljevi i indikatori za postizanje dobrog ekološkog statusa morske sredine“ EK na mišljenje			REALIZOVANO			

<p>Pojačati koordinaciju nadležnih organa</p>	<p>U kontinuitetu održavati dijalog vezano za pitanja od značaja za implemenataciju Direktive 2008/56/EZ o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u oblasti politike morske životne sredine</p>	<p>MEPPU i ostali nadležni organi</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Uspostavljena je radna grupa za MSFD, kao i koordinaciono tijelo za zaštitu morske sredine, shodno Zakonu o zaštiti morske sredine. Koordinacionim tijekom predsjedava ministar ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, a u njegovom radu učestvuju predstavnici svih relevantnih nacionalnih institucija. Tokom 2020. i 2021. godine održano je 6 sastanaka RG.</p>	<p>Broj održanih sastanaka na godišnjem nivou na temu implementacije Direktive 2008/56/EZ</p>	<p>Nisu potrebna finansijska sredstva</p>
<p>Obezbijediti implementaciju Direktive o uspostavljanju okvira za planiranje područja mora u Crnoj Gori</p>	<p>Pripremiti Nacrt plana područja mora shodno zahtjevima Direktive o uspostavljanju okvira za planiranje područja mora kao stručnu osnovu za Prostorni plan Crne Gore do 2040. godine i Plan generalne regulacije Crne Gore</p>	<p>MEPPU</p>	<p>2021.</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Nacrt plana područja mora je pripremljen i upućen sektoru nadležnom za pripremu Prostornog plana Crne Gore do 2040. godine i Plana generalne regulacije Crne Gore.</p> <p>Podrška za pripremu Nacrta plana područja pružena je kroz projekat „Implementacija ekosistemskog pristupa Jadranskom moru kroz planiranje područja mora“ - GEF Adriatic.</p>	<p>Izrađen Nacrt plana područja mora</p>	<p>Sredstva za izradu Nacrta plana područja mora su obezbijedena kroz projekat „Implementacija ekosistemskog pristupa Jadranskom moru kroz planiranje područja mora“ GEF Adriatic u iznosu od oko 400.000 EUR</p>
<p>III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27</p>	<p>EU dalje prima k znanju činjenicu da treba da se izrade planovi, do kraja 2021. godine, konkretno planovi upravljanja za dva riječna sliva.</p> <p>Crna Gora treba da pripremi punu implementaciju pravne tekovine vezane za upravljanje riječnim slivovima. Stoga, EU poziva Crnu Goru da osigura da je plan upravljanja riječnim slivom izrađen <u>za svaku oblast riječnog sliva</u> koja se u cjelosti nalazi na njoj</p>						

teritoriji, i da osigura koordinaciju međunarodnih planova za upravljanje riječnim slivovima. Tamo gdje takav plan ne postoji, Crna Gora treba da izradi planove upravljanja riječnim slivovima kojima su obuhvaćeni bar djelovi međunarodnog riječnog sliva koji se nalaze na njenoj teritoriji (član 13 Direktive 2000/60/EZ). Crna Gora treba da osigura da će se sprovesti analiza karakteristika, uticaja na površinske i podzemne vode i ekonomska analiza upotrebe vode za svaki riječni sliv ili bar dio međunarodnog riječnog sliva koji se nalazi na njenoj teritoriji (član 5 Direktive 2000/60/EZ). Crna Gora treba da osigura uspostavljanje programa za praćenje statusa voda kako bi se uspostavio sveobuhvatan i koherentan pregled statusa voda u sklopu svakog riječnog sliva (član 8 Direktive 2000/60/EZ).

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obratloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Usvajanje Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva koji obuhvataju djelove međunarodnog rječnog sliva koji se nalaze na teritoriji Crne Gore u cilju obezbjeđenja koordinacije međunarodnih planova za upravljanje riječnim slivovima	Sprovesti Javnu raspravu o Nacrtu planova	MPŠV UzV ZHMS	IV kvartal 2021.	REALIZOVANO	Vlada je na sjednici od 3.3.2022. donijela planove upravljanja vodama na vodnom području Jadranskog i Dunavskog sliva koji su pripremljeni kako bi se osiguralo efikasno upravljanje vodama rječnih slivova u zemlji, uzimajući u obzir sadašnju praksu, dostupnost podataka i resursa.	Sprovedena Javna rasprava i pripremljen Izvještaj sa Javne rasprave	Finansijska sredstva u iznosu od €1.9 miliona, obezbijeđena kroz projekat IPA 2014-2020 „Jačanje kapaciteta u cilju implementacije Okvirne direktive o vodama u Crnoj Gori“
	Dostaviti Predlog Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva Vladi na usvajanje					Planovi upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva donijeti od strane Vlade	

Sprovođenje analize karakteristika, uticaja na površinske i podzemne vode i ekonomske analize upotrebe vode za svaki riječni sliv ili bar dio međunarodnog riječnog sliva koji se nalazi na teritoriji Crne Gore, shodno članu 5 Direktive 2000/60/EZ, u okviru Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva	Sprovesti Javnu raspravu o Nacrtu planova	MPŠV UzV ZHMS	IV kvartal 2020.	REALIZOVANO		Sprovedena Javna rasprava i pripremljen Izvještaj sa Javne rasprave U okviru Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva sprovedena analiza karakteristika, uticaj na površinske i podzemne vode i sprovedene ekonomske analize upotrebe vode	Finansijska sredstva u iznosu od 1.9 miliona eura obezbijeđena kroz projekat IPA 2014-2020 „Jačanje kapaciteta u cilju implementacije Okvirne direktive o vodama u Crnoj Gori“
	Dostaviti Predlog Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva Vladi na usvajanje		IV kvartal 2021.	REALIZOVANO		Planovi upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva donijeti od strane Vlade	
VII) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za prelaznim razdobljem do 31. decembra u pogledu članova 3, 4, 5, 6 i 7 Direktive 91/271/EEZ o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, koji se odnose na <u>rokove za izgradnju sistema za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda</u> . EU primjećuje da bi u tom razdoblju trebala da bude završena izgradnja sistema za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji zadovoljavaju zahtjeve pravne tekovine. Kako bi zahtjev Crne Gore ocijenio u potpunosti, EU poziva Crnu Goru da <u>dostavi informacije o utvrđivanju osjetljivih područja i sadašnje stanje u pogledu sistema za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda</u> . Crna Gora, takođe, treba da dostavi <u>plan sprovođenja, uključujući podatke o troškovima i izvorima finansiranja, jačanju</u>						

administrativnih kapaciteta, vremenski raspored i ključne etape. Plan će morati da odražava prioritete utvrđene tom direktivom i da obuhvata odvojene specifikacije za različite kategorije.

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Uspostavljanje sistema izvještavanja o sprovođenju Plana upravljanja otpadnim vodama do 2035.	Izrada i donošenje (od strane Vlade) Izveštaja o sprovođenju Plana upravljanja otpadnim vodama	MEPPU, Vlada	Kontinuirano na dvogodišnjem nivou (I kvartal): 2022. 2024. 2026. 2028. 2030. 2032. 2034. 2036.	REALIZOVANO	Izveštaj o sprovođenju Plana upravljanja otpadnim vodama do 2035. godine je usvojen na sjednici Vlade u IV kvartalu 2021. godine.	Donesen Izveštaj o sprovođenju Plana upravljanja otpadnim vodama od strane Vlade	Nisu potrebna finansijska sredstva

2.5. Zaštita prirode

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Zaštita prirode u izvještajnom periodu planirana je realizacija **48 mjera**, od kojih je **realizovano 27**, što čini **stepen realizacije 56,25%**.

Završno mjerilo 5	U oblasti zaštite prirode, Crna Gora podnosi Komisiji spisak predloženih lokacija Natura 2000, koji u dovoljnoj mjeri obuhvata tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktiva o pticama i staništima. Crna Gora demonstrira kapacitet da upravlja mrežom Natura 2000, između ostalog i kroz davanje ulcinjskoj Solani odgovarajućeg statusa zaštite i djelotvorno sprovođenje neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja statusa očuvanosti.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU poziva Crnu Goru da nastavi svoje djelovanje na pripremi kompletne liste lokacija za mrežu NATURA 2000, kako za kopnena, tako i za morska područja. EU naglašava da Crna Gora treba dodatno da osigura upravljanje lokacijama i praćenje stanja očuvanosti staništa i vrsta, do dana pristupanja. EU poziva Crnu Goru da nastavi istraživanje i sakupljanje naučnih podataka čime će se omogućiti označavanje tih lokacija. EU dalje poziva Crnu Goru da Komisiji podnese spisak predloženih lokacija.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/pr eporuka</i>	<i>Indikatori izvještavanja</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Upotpunjavanje osnove za predlaganje/definis anje Natura 2000 područja, u okviru nastavka terenskih istraživanja	Organizovanje praktičnih obuka o obavezama i metodologiji terenskih istraživanja vezanim za uspostavljanje Natura 2000 mreže (katalogu staništa, načinu prikupljanja podataka, korišćenju aplikacije za prikupljanje podataka, obradu podataka, itd.)	AZPŽS, MEPPU	Kontinuirano do dvije godine prije ulaska Crne Gore u EU	REALIZOVANO	Početna radionica za planiranje rada tokom 2021. na kartiranju stanišnih tipova kao i obuka održana je 12-13.5.2021. Obuke na terenu održavane su kontinuirano tokom terenskog rada u periodu jun -novembar 2021.	Broj obuka o obavezama i metodologiji terenskih istraživanja vezanim za uspostavljanje Natura 2000 mreže	IPA III- Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i nastavak terenskog istraživanja u svrhu uspostavljanja a Natura 2000 mreže u projektovano
	Finalizovanje referentnih lista staništa i vrsta i dopuna kataloga staništa Crne Gore- Realizacija daljeg terenskog			REALIZOVANO	16.9.2021 objavljen je „Priručnik za identifikaciju	Definisane Referentne liste staništa i vrsta	

<p>rada i integrisanje podataka u Referentne liste o novim vrstama i/ili staništima koji su prisutni u Crnoj Gori sa Priloga Direktive o staništima i/ili Direktive o pticama na osnovu preporuka stručnjaka koji realizuju terenski rad (ukoliko se iste pronađu) kroz realizaciju IPA projekta Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i nastavak terenskog istraživanje u svrhu uspostavljanja Natura 2000 mreže, kao i kroz aktivnosti terenskog istraživanja koje se finansiraju iz državnog budžeta</p>					<p>tipova staništa Crne Gore od značaja za Evropsku uniju" koji predstavlja upotpunjenu verziju kataloga staništa Crne Gore. U toku je priprema nove sezone istraživanja u sklopu koje će se realizovati nastavak obuka u 2022. godini.</p>		<p>m iznosu od oko €1.500.000. Državni budžet na godišnjem nivou u visini €200.000-€300.000. EPPA projekat GEF7</p>
<p>Finalizovanje Referentnih lista staništa i vrsta i dopuna kataloga staništa Crne Gore-Realizacija daljeg terenskog rada i integrisanje podataka o stanišnim tipovima i njihovog daljeg opisa u Katalog staništa Crne Gore, sa Priloga Direktive o staništima od strane stručnjaka koji realizuju terenski rad za staništa kroz realizaciju IPA projekta Tehničke podrške koji, između ostalog,</p>				<p>REALIZOVANO</p>		<p>Dopunjen katalog staništa</p>	

	podrazumijeva i nastavak terenskog istraživanja u svrhu uspostavljanja Natura 2000 mreže, kao i kroz aktivnosti terenskog istraživanja koje se finansiraju iz državnog budžeta						
Prikupljanje podataka na terenu za pripremu prijedloga pSCI i SPA (mapiranje staništa i prikupljanje podataka o vrstama sa lica mjesta)	Organizacija i kontinuirana realizacija terenskog rada timova stručnjaka za kopnena i morska staništa i vrste, uključujući ptice, kroz realizaciju IPA projekta Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i nastavak terenskog istraživanja u svrhu uspostavljanja Natura 2000 mreže, kao i kroz aktivnosti terenskog istraživanja koje se finansiraju iz državnog budžeta. Kroz GEF projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ nastaviće se prikupljanje podataka po metodologiji Natura 2000 u kopnenom obalnom (do 400m nadmorske visine) i morskom regionu (za 3	AZPŽS JPNP PM IBM UCG-PMF	Kontinuirano do dvije godine prije ulaska Crne Gore u EU	REALIZOVANO	Agencija za zaštitu životne sredine realizovala je aktivnosti koje se odnose na nastavak prikupljanja podataka sa ciljem identifikovanja potencijalnih Natura 2000 područja. Kartiranje stanišnih tipova i vrsta realizovano je ne sledećim lokacijama: Nikšićko polje, zaleđe Ade Bojane i Velike plaže (dio koji nije obuhvaćen dotadašnjim istraživanjima), Kosanica, Orijen (dio koji nije obuhvaćen istraživanjima prethodnih godina), Vrmac, Lovćen, Zeletin i Ahmica. Takođe, nastavljen je rad na prikupljanju podataka za ptice.	% mapirane kopnene teritorije za stanišne tipove i vrste od ukupne teritorije Crne Gore % mapirane teritorije za morska staništa i vrste od ukupne teritorije Crne Gore % mapirane teritorije za ptičije vrste od ukupne teritorije Crne Gore	IPA III- Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i nastavak terenskog istraživanja u svrhu uspostavljanja a Natura 2000 mreže u projektovano m iznosu od oko €1.500.000. Državni budžet na godišnjem nivou u visini €200.000-€300.000. EPPA projekat GEF7

	buduća morska zaštićena područja-Platamuni, Katič i ostrvo Stari Ulcinj).				Tokom 2021. godine kartirano je oko 4% ukupne kopnene teritorije Crne Gore. Do sada je ukupno svim aktivnostima kartirano oko 35% kopnene teritorije Crne Gore, 3 morska zaštićena područja (Platamuni, Katič i Ostrvo stari Ulcinj.) Oko 40% posla na prikupljanju podataka za ptice je realizovano.		LIFE
Uspostavljanje i održavanje funkcionalne baze podataka za potrebe izvještavanja po Direktivi o pticama i Direktivi o staništima	Izrada softvera za pohranjivanje i analizu potrebnih podataka	AZPŽS	Kontinuirano	REALIZOVANO	Gis softver za pohranjivanje podataka iz terenskog rada za Naturu 2000 je izrađen. Svi podaci iz dosadašnjih istraživanja se nalaze u bazi podataka.	Uspostavljena baza podataka za potrebe izvještavanja po Direktivi o pticama i Direktivi o staništima	Državni budžet LIFE (Procjena potrebnih sredstava: €800.000-€1.000.000)
	Održavanje i ažuriranje softverskog rešenja			REALIZOVANO	Obezbijeđeno je kontinuirano održavanje i ažuriranje baze podataka.	Obezbijeđeno održavanje baze podataka	

II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU naglašava značaj efikasnog upravljanja područjima Natura 2000 i obezbjeđivanja adekvatnog sistema zaštite za sve strogo zaštićene vrste, uključujući ptice. EU poziva Crnu Goru da demonstrira svoje kapacitete za upravljanje mrežom Natura 2000 obezbjeđivanjem djelotvornog upravljanja postojećim nacionalnim zaštićenim područjima, davanjem odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasnim sprovođenjem neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja njenog statusa očuvanosti i označavanjem zaštićenih morskih područja i obezbjeđivanjem njihovog efikasnog upravljanja.
--	---

	<p>Pored toga, EU poziva Crnu Goru da nastavi izgradnju sveobuhvatnog sistema stroge zaštite vrsta i da pokaže svoju djelotvornost u aktivnostima izdavanja dozvola u morskoj životnoj sredini, kao što su seizmička ispitivanja za istraživanja nafte i gasa, kao i na kopnu obezbjeđivanjem održivih lovnih praksi.</p> <p>EU naglašava značaj dalje izgradnje administrativnih kapaciteta u oblasti zaštite prirode, posebno na regionalnom i lokalnom nivou, uključujući javne institucije za upravljanje nacionalnim i parkovima prirode i drugim zaštićenim područjima, kao i u pogledu inspeksijskih službi (inspekcija za zaštitu prirode i veterinarska inspekcija). EU takođe naglašava potrebu za daljim razvojem koordinacionih mehanizama i kontinuiranim poboljšanjem saradnje između brojnih administrativnih organa uključenih u implementaciju i primjenu <i>acquis-ja</i> u ovoj oblasti. U tom smislu, EU poziva Crnu Goru da predloži Akcioni plan za rješavanje ovog pitanja.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
<p>Unaprijeđenje stručnih kapaciteta nadležnih upravljača zaštićenih područja</p>	<p>Organizovanje i realizacija obuka za:</p> <ul style="list-style-type: none"> –adekvatno definisanje i primjenu mjera zaštite ciljnih staništa i vrsta u cilju očuvanja njihovog povoljnog statusa očuvanosti; –izrade planova upravljanja po metodologiji i dobroj praksi za definisanje mjera zaštite staništa i vrsta u cilju očuvanja njihovog povoljnog statusa očuvanosti (teoretske obuke i 	<p>Upravljači zaštićenih područja (JPNP, JPMD i ostali)</p> <p>Lokalne samouprave</p> <p>MEPPU</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Predstavnici JPMD su učestvovali na 3 interne obuke za izradu planova upravljanja, uključujući finansijski dio. Obuke je prošlo 10 zaposlenih iz različitih sektora preduzeća.</p> <p>Ukupno 5 kontrolora JPMD upućeno je na obuku za čuvara zaštićenog prirodnog dobra - zaštitara u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje zaštita lica i imovine.</p> <p>Obuke realizovane su u okviru GEF/UNEP Projekta "Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih</p>	<p>Broj realizovanih obuka po definisanim temama</p> <p>Broj obučanih polaznika/ca</p>	<p>IPA 2016 projekat "Jačanje kapaciteta, transpozicija <i>acquis-a</i> i planiranje u životnoj sredini"</p> <p>Eko-fond</p> <p>Državni budžet</p> <p>LIFE</p>

	<p>izrada pilot plana upravljanja);</p> <ul style="list-style-type: none"> – upravljanje lokacijama u smislu fizičke zaštite na dobrim primjerima prakse; – sprovođenje monitoringa i metodologije izvještavanja; – obavljanje poslova čuvanja (fizičke zaštite) zaštićenih prirodnih dobara u zoni morskog dobra u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (zaposleni u Službi zaštite) 				<p>ekosistema u obalnom području Crne Gore", toku.</p>		
--	---	--	--	--	--	--	--

Unaprijediti upravljanje zaštićenim područjima na nacionalnom nivou	Unaprijeđenje registra zaštićenih područja u skladu sa procedurama definisanim Zakonom o zaštiti prirode („Sl. list CG“ br. 54/16)	MEPPU AZPŽS UIP JLS Upravljači (JPMD, JPNP i ostali upravljači)	Kontinuirano	REALIZOVANO	Agencija za zaštitu životne sredine uspostavila je elektronsku bazu podataka u GIS-u sa granicama svih zaštićenih područja i ostalim podacima gdje isti postoje. Baza je dostupna na linku https://cloud.gdi.net/smartPortal/zppCG . U cilju obezbjeđivanja podataka za područja gdje ti podaci ne postoje jer su ista proglašena u ranijem periodu (prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti prirode iz 2008. godine) realizovane su tokom 2021. sljedeće Studije zaštite/revizije: 1. Studija revizije N.P.Biogradska gora; 2. Studija revizije palaža Pržno; 3. Studije revizije Negošev park na Cetinju, Park 13 jul i Park u dvorištu dječije bolnice.	Unaprijeđena i funkcionalna baza podataka koja sadrži ažurirane podatke o broju zaštićenih područja sa definisanim granicama, upravljačima, itd.	GEF projekat „Promovisanje i upravljanje zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Državni budžet GEF Donatori
	Transformacija JPNP		2021.	NEREALIZOVANO	Transformacija JPNP realizovaće se po donošenju izmjena i dopuna zakona o zaštiti prirode.	Transformisano JPNP	

	Infrastrukturno opremanje zaštićenih područja gdje je to potrebno (informativne table, ograde, centri za posjetioce, klupe, kante za otpatke, i sl.)			REALIZOVANO	U Izvještajnom periodu su na području parka prirode „Platamuni“ postavljene 4 informativne table u cilju obilježavanja zaštićenog područja.	Spisak nove opreme u zaštićenim područjima	
	Praćenje stanja u zaštićenim područjima (monitoring aktivnosti, statusa ciljnih staništa i vrsta, i sl.)		Kontinuirano	REALIZOVANO	Shodno zaključku Vlade, pripremljena je Informacija o statusu očuvanosti i aktivnostima u posebnom rezervatu prirode „Tivatska Solila“. Ista je upućena MEPPU.	Izvještaji o realizaciji Programa monitoringa u zaštićenim područjima pripremljeni od strane upravljača	
	Intenziviranje inspeksijske kontrole i kontrole od strane službi zaštite zaštićenih područja		Kontinuirano	REALIZOVANO	U izvještajnom periodu sprovedene su 23 kontrole i doneseno je 6 rješenja. U toku je formiranje Službe zaštite u JPMD.	Broj inspeksijskih kontrola i broj kontrola od strane Službi zaštite zaštićenih područja	
	Edukativne i promotivne aktivnosti (predavanja, javne tribine, okrugli stolovi, itd.)		Kontinuirano	REALIZOVANO	U izvještajnom periodu realizovane su sledeće edukativne i promotivne aktivnosti na području posebnog rezervata prirode „Tivatska Solila“: 1. Kros takmičenje za djecu JUOŠ „Branko Brinić“ i bazar lokalnih proizvoda 2. Edukativna posjeta za djecu iz udruženja	Broj sprovedenih edukativnih i promotivnih aktivnosti Broj učesnika/ca na edukativnim i promotivnim aktivnostima	

					<p>„Književna omladina Tivat“</p> <p>3. Edukativna posjeta učenika i nastavnika JUOŠ „Savo Kažić“</p> <p>4. Edukativno-promotivna posjeta novinara TV „Vijesti“ i Instituta komunikacionih studija iz Republike Sjeverne Makedonije</p> <p>5. Edukativna posjeta studenata PMF-a Crne Gore</p> <p>6. Edukativne radionice u okviru ePATH projekta</p> <p>7. Edukativno promotivno takmičenje u posmatranju ptica u okviru ePATH projekta</p> <p>8. Edukativna radionica i obilazak solila za djecu JUOŠ „Branko Brinić“ povodom međunarodnog Dana močvarnih staništa</p> <p>9. Edukativno promotivna posjeta udruženja turističkih vodiča Crne Gore</p> <p>Ukupan broj učesnika je veći od 50.</p>		
Unaprijeđenje sistema striktnije kontrole zaštite vrsta	Intenziviranje inspekcijskih kontrola (od strane nadležnih inspekcija- ekološka inspekcija, inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, veterinarska	UIP (ekološka inspekcija, inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, veterinarska inspekcija,	Kontinuirano	REALIZOVANO	U izvještajnom periodu sprovedeno je 11 kontrola, donešena su 4 rješenja, primljen je 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i podnesene su 2 krivične prijave.	Broj inspekcijskih kontrola, broj rješenja, broj prijava	Sredstva su djelimično obezbijeđena kroz redovne budžete institucija, ali ih treba uvećati za 30% u cilju

	inspekcija, fitosanitarna i ribarska inspekcija), carinskih kontrola, kontrola policije, kao i kontrola od strane lovučuvara i službi zaštite zaštićenih područja	ribarska inspekcija), MPŠV UC UBHVF lovučuvari i Službe zaštite zaštićenih područja					omogućavanje i intenziviranje aktivnosti
Donošenje Protokola o postupanju pri oduzimanju divljih vrsta koje se drže u zatočeništvu bez zakonskog odobrenja ili se konfiskuju na graničnim prelazima prilikom nelegalnog uvoza/izvoza	Izrada Protokola o postupanju pri oduzimanju divljih vrsta koje se drže u zatočeništvu bez zakonskog odobrenja ili se konfiskuju na graničnim prelazima prilikom nelegalnog uvoza/izvoza	UIP UC	do 2022.	NEREALIZOVANO	Ekološka inspekcija je više puta inicirala procesus postavljanja procedure za oduzimanje divljih vrsta životinja koje se drže bez dozvola ili se krijumčare, ali isto nije realizovano usljed nedostatka stručnog kadra. Novi rok: 2023.	Donijet Protokol o postupanju pri oduzimanju divljih vrsta koje se drže u zatočeništvu bez zakonskog odobrenja ili se konfiskuju na graničnim prelazima prilikom nelegalnog uvoza/izvoza	Sredstva će biti planirana kroz Državni budžet (Okvirna procjena potrebnih sredstava je €2.000)

<p>Definisati lovne sezone i Liste lovnih vrsta (shodno Direktivi o staništima i Direktivi o pticama) na način da su usaglašene sa potrebama zaštite vrsta i njihovog povoljnog statusa očuvanja</p>	<p>Formiranje Radne grupe za utvrđivanje lovnih sezona i liste lovnih vrsta</p>	<p>MPŠV MEPPU AZPŽS</p>	<p>2021.</p>	<p>NEREALIZOVANO</p>	<p>Odluka o formiranju Radne grupe za utvrđivanje lovnih sezona i liste lovnih vrsta nije donijeta. Formiranju ove radne grupe prethodiće Taix misija, ali je zbog pandemije Covid 19 ista odložena do daljnjeg, Tokom 2022. inteziviraće se razgovori oko realizacije Taix misije. Uslov za formiranje RG je i usvajanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu. Novi rok: 2022.</p>	<p>Donijeta Odluka o formiranju Radne grupe za utvrđivanje lovnih sezona i liste lovnih vrsta</p>	<p>Nisu potrebna finansijska sredstva</p>
<p>Proglašenje i uspostavljanje morskih zaštićenih područja kao pretpostavka adekvatne zaštite morskih vrsta i staništa do uspostavljanja ekološke mreže Natura 2000</p>	<p>Sprovođenje javnih rasprava</p>	<p>AZPŽS, MEPPU</p>	<p>I kvartal 2021.</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Vlada je proglasila tri morska zaštićena područja i to: Park prirode „Platamuni“ (22.4.2021.), Park prirode „Katič“ (16.9.2021.) i Park prirode „Stari Ulcinj“ (30. XII 2021.). Vlada je donijela Odluku o stavljanju pod preventivnu zaštitu lokaliteta „Sopot“ i „Dražin Vrt“ 30. VII 2021.</p> <p>Sprovedeni su svi neophodni koraci, uključujući sprovedene javne rasprave.</p>	<p>Sprovedene javne rasprave</p>	<p>GEF projekat „Promovosanje i upravljanje zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Državni budžet Donatori</p>
	<p>Usvajanje Odluka o proglašenju 3 morska zaštićena područja</p>	<p>MEPPU, MPŠV, Vlada CG</p>	<p>II-III 2021.</p>	<p>REALIZOVANO</p>		<p>Usvojene Odluke o proglašenju 3 morska zaštićena područja</p>	

<p>Donošenje Odluke i Vodiča o obaveznim mjerama koje se moraju sprovesti i poštovati, prilikom procjene uticaja projekata na životnu sredinu, u cilju zaštite vrsta, pri svim aktivnostima planiranja i sprovođenja istraživanja nafte i gasa</p>	<p>Izrada Odluke i Vodiča o obaveznim mjerama u skladu sa Sporazumom o zaštiti kitova Cetacea u Crnom moru, Sredozemnom moru i susjednom atlantskom području- Accobams i Konvencijom o očuvanju migratornih vrsta divljih životinja koje se moraju sprovesti i poštovati, prilikom procjene uticaja projekata na životnu sredinu, u cilju zaštite vrsta, pri svim aktivnostima planiranja i sprovođenja istraživanja nafte i gasa, uz podršku eksperta za morske sisare i kornjače</p>	<p>AZPŽS MEPPU IBM</p>	<p>2021.</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Vodič o obaveznim mjerama koje se moraju sprovesti i poštovati, prilikom procjene uticaja projekata na životnu sredinu, u cilju zaštite vrsta od uticaja antropogene buke, pri svim aktivnostima planiranja i sprovođenja istraživanja nafte i gasa izrađen je od strane Agencije za zaštitu životne sredine u decembru 2021. godine.</p> <p>Nakon pravnih konsultacija utvrđeno je da usljed nepostojanja zakonske osnove Odluka nije mogla biti donijeta.</p> <p>Stoga u kontekstu tekućeg rada na Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode predloženo je da se doda stav koji predstavlja osnovu za donošenje Odluke. Nakon usvajanja Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirode ostvariće se preduslov za donošenje Odluke (2023.).</p>	<p>Izrađen Vodič i usvojena Odluka o obaveznim mjerama koje se moraju sprovesti i poštovati, prilikom procjene uticaja projekata na životnu sredinu, u cilju zaštite vrsta, pri svim aktivnostima na istraživanju nafte i gasa</p>	<p>Državni budžet (Procijenjena sredstva €5.000)</p>
---	--	--------------------------------	--------------	---------------------------	--	--	---

<p>III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27</p>	<p>EU poziva Crnu Goru da demonstrira svoje kapacitete za upravljanje mrežom Natura 2000 obezbjeđivanjem djelotvornog upravljanja postojećim nacionalnim zaštićenim područjima, davanjem odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj Solani i efikasnim sprovođenjem neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja njenog statusa očuvanosti i označavanjem zaštićenih morskih područja i obezbjeđivanjem njihovog efikasnog upravljanja.</p>
--	---

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obratloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Formiranje upravljačke strukture za Ulcinjsku solanu kroz odabir optimalnog modela upravljanja	Odabir modela upravljanja na Ulcinjskoj Solani	Opština Ulcinj MEPPU	2021.	NEREALIZOVANO	GIZ-ekspert koji radi na odabiru modela upravljanja Parkom prirode Ulcinjska Solana sproveo je pojedinačne sastanke sa ključnim akterima za područje Ulcinjske Solane (MEPPU, JPNP, Stečajni upravnik, Opština Ulcinj, NVO – CZIP, Martin Schneider-Jacoby Asocijacije) čije je učešće u odabiru modela upravljanja ovim područjem neophodno. Novi rok: kraj 2022.	Donesena Odluka o modelu upravljanja Ulcinjske solane	Budžet JPNP do isteka Ugovora o upravljanju (oko €230.000) Godišnji budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača u skladu sa Godišnjim programima i planovima upravljanja (za 2021. u iznosu od €300.000) Naknada za korišćenjem zaštićenog prirodnog dobra
	U saradnji sa ambasdom SR Njemačke, angažovanje njemačkog eksperta koji će pružiti podršku u odabiru optimalnog modela upravljanja i implementaciji mjera očuvanja lokaliteta Ulcinjske solane			REALIZOVANO	Od 1.12.2021. angažovan je GIZ-ekspert.	Angažovan njemački ekspert	Donacije Budžet Crne Gore Drugi izvori prihoda u skladu sa Zakonom

	Izrada Odluke o formiranju upravljačke strukture			NEREALIZOVANO	<p>MEPPU je iniciralo formiranje operativne radne grupe koja predstavlja prvi korak ka koordiniranom upravljanju PP „Ulcinjska solana“.</p> <p>Za sada su predloženi članovi radne grupe: GIZ-ekspert i predstavnici MEPPU, JPNPCG, Opština Ulcinj, NVO – CZIP i Martin Schneider-Jacoby Asocijacije.</p> <p>Novi rok: 2023.</p>	<p>Donesena Odluka o imenovanju upravljača</p> <p>Donesen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji upravljača</p> <p>Formirana upravljačka struktura za Ulcinjsku solanu</p>	<p>Kapitalni budžet (za infrastrukturne radove iznos od 1 000 000 €)</p> <p>Vlada SR Njemačke će obezbijediti finansiranje angažmana njemačkog eksperta</p>
	Izrada Pravilnika o unutrašnjem redu i Službi zaštite (uključujući Odluku o zabrani ispaše stoke i realizaciji redovnih kontrola)			NEREALIZOVANO	<p>Kako nije uspostavljen model upravljanja, ova obaveza nije mogla biti realizovana u prethodnom periodu.</p> <p>Novi rok: 2023.</p>	<p>Donijet Pravilnik o unutrašnjem redu i Službi zaštite</p>	

	Osnivanje Stručnog savjeta Parka prirode "Ulcinjaska solana"			NEREALIZOVANO	Članovi savjeta su imenovani, dok Odluka o formiranju Stručnog savjeta Parka prirode "Ulcinjaska solana".	Donijeta odluka o formiranju Stručnog savjeta Parka prirode "Ulcinjaska solana"	
	Izrada odluke o visini i načinu obračuna i plaćanja naknada za korišćenje dobara Parka prirode Ulcinjska Solana			NEREALIZOVANO	Kako nije uspostavljen model upravljanja, ova obaveza nije mogla biti realizovana u prethodnom periodu. Novi rok: 2023.		
Proglašenje Solane trajnim lovnim rezervatom na čitavoj teritoriji	Izmjena Lovne osnove za lovište Ulcinj	MPŠV JP za uzgoj, zaštitu i lov divljači »Ulcinj« Opština Ulcinj	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	MPŠV je postupajući po zahtjevu Javnog preduzeća za uzgoj, zaštitu i lov divljači „Ulcinj“ iz Ulcinja, za davanje saglasnosti na Godišnji lovni plan za lovište „Ulcinj“, za proteklu 2020/21 lovnu godinu, djelimično usvojilo zahtjev korisnika lovišta, pa je data saglasnost na Godišnji lovni plan za lovište „Ulcinj“, osim za dio lovišta koji zahvata Park	Usvojena izmijenjena Lovna osnova za lovište Ulcinj u okviru koje je Ulcinjska Solana proglašena trajnim lovnim rezervatom na cijeloj svojoj teritoriji	Finansijska sredstva nisu potrebna

					<p>prirode „Ulcinjnska Solana“, površine 1.477 ha. Na taj način je obezbijeđeno da se na tom zaštićenom području ispoštuje zabrana lova, u skladu sa Odlukom o proglašenju Parka prirode „Ulcinjnska solana“.</p>		
<p>Donošenje Studije hidrološkog režima</p>	<p>Izrada Studije hidrološkog režima</p>	<p>MEPPU Opština Ulcinj</p>	<p>2021.</p>	<p>NEREALIZOVANO</p>	<p>Aktivnost je povučena iz projekta. Očekuje se definisanje drugog načina finansiranja realizacije ove aktivnosti.</p> <p>Novi rok: 2023.</p>	<p>Izrađena Studija hidrološkog režima</p>	<p>Finansijska sredstva su opredijeljena kroz UNDP projekat „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pregovaranja sa EU“ koji finansira norveško Ministarstvo vanjskih poslova, a sprovodi UNDP (procijenjeni potreban iznos €10.000)</p>
<p>Donošenje petogodišnjeg Plana upravljanja za Ulcinjsku Solanu</p>	<p>Izrada petogodišnjeg Plana upravljanja za Ulcinjsku solanu kojim će se, između ostalog, precizirati upravljanje vodnim režimom i</p>	<p>Opština Ulcinj</p>	<p>I kvartal 2021.</p>	<p>NEREALIZOVANO</p>	<p>Urađen je Nacrta Plana upravljanja. Isti je potrebno revidirati i prilagoditi sa uspostavljenom upravljačkom strukturom.</p>	<p>Usvojen Plan upravljanja za Ulcinjsku solanu od strane Skupštine opštine Ulcinj</p>	<p>Budžet JPNP do isteka Ugovora o upravljanju (oko €230.000)</p>

	održavanjem nasipa i druge infrastrukture, shodno zonama zaštite i odabranom modelu upravljanja na Ulcinjskoj solani				Novi rok: 2023.		Godišnji budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača u skladu sa Godišnjim programima i planovima upravljanja (za 2021. u iznosu od €300.000)
Donošenje godišnjih Programa upravljanja za sprovođenje Plana upravljanja za Ulcinjsku solanu	Izrada godišnjih Programa upravljanja od strane upravljača	Upravljač	Kontinuirano na godišnjem nivou od 2021. (IV kvartal)	NEREALIZOVANO	Uprkos činjenici da Plan upravljanja nije donijet, radna grupa (tačka 5.1) će izraditi Program rada za 2022. god. Novi rok: 2022.	Donijeti godišnji Programi upravljanja	Naknada za korišćenjem zaštićenog prirodnog dobra Donacije Budžet Crne Gore Drugi izvori prihoda u skladu sa Zakonom Kapitalni budžet
Donošenje Biznis i Finansijskog plana	Izrada Biznis i Finansijskog plana	Opština Ulcinj uz podršku MEPPU	2021.	NEREALIZOVANO	Novi rok: 2023.	Izrađen Biznis i Finansijski plan	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača
Upravljanje turističkim posjetama	Izrada plana posjete (kapacitet nosivosti) i kretanja posjetilaca (odnosno plana i	Opština Ulcinj- Upravljač	2021.	NEREALIZOVANO	Novi rok: 2022.	Izrađen Plan upravljanja posjetiocima	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača

	procedura upravljanja posjetama)* ²						
Obilježavanje granica Parka prirode "Ulcinjaska solana"	Fizičko označavanje granica zaštićenog područja	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu) Opština Ulcinj-Upravljač	2021.	NEREALIZOVANO	Novi rok: 2023.	Granice zaštićenog područja-Ulcinjaska solana fizički obilježene na ukupnoj granici od 18.68 km.	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača
Upravljanje vodnim režimom	Održavanje, redovno servisiranje pumpi i redovna kontrola ispravnosti pumpnih postojenja ^{3*}	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu) Opština Ulcinj-Upravljač	Kontinuirano	REALIZOVANO	JPNPCG redovno održava, servisira i kontroliše rad postojećih pumpi, i o tome izvještava ka MEPPU.	Izvještaj o radu, održavanju i redovnom servisiranju pumpi, na kvartalnom nivou se šalje Evropskoj komisiji Izvještaj o upravljanju vodnim režimom na Ulcinjskoj solani-nivo vode, na kvartalnom nivou se šalje Evropskoj komisiji	Kapitalni budžet (obezbijedena finansijska sredstva u iznosu od €1 milion) Budžet JPNP Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača
Redovno održavanje prostora Solane	U saradnji sa komunalnim preduzećem opštine Ulcinj i službom fizičke	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu)	Kontinuirano	REALIZOVANO	JPNP je angažovalo radnika na održavanju ambijentalne higijene na	Izvještaj o održavanju ambijentalne higijene dio je	Budžet JPNP Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača

² * označava urgentne mjere.

³ Upravljanje vodnim režimom shodno okvirnim preporukama iz Priloga 2 za ovu jesen-zimu- proljeće, a zatim uraditi Idejno rešenje na osnovu dodatnih analiza i sagledavanja situacije na terenu (koje bi po potrebi trebalo uključiti i mjerenje kretanja hidrološkog nivoa), a zatim na osnovu izrađene Hidrološke studije; Održavanje prolaza, zatvarača i kanala za cirkulaciju vode do bazena za kristalizaciju.

u smislu ambijentalne higijene	zaštite osigurati redovno čišćenje prostora Solane od svih vrsta otpada i njihovo odlaganje na deponiju	Opština Ulcinj-Upravljač			prostoru Solane, koji svakodnevno održava prostor.	Kvartalnog izvještaja koji se šalje Evropskoj komisiji	
Stvoriti uslove za gniježđenje ptica na Jezeru 1 i 2*	Postavljanje vještačkih ostrva za gniježđenje ptica shodno preporuci iz Priloga II (što bi u uslovima nepotpune kontrole nad hidrološkim režimom bar na određenim područjima podržavalo gniježđenje ptica)	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu) Opština Ulcinj-Upravljač	2021.	REALIZOVANO	NVO CZIP je postavio jedan splav za pelikane (decembar 2021.), dva splava za čigre i 10 malih stacioniranih platformi za gniježđenje malih čigri (u toku 2021).	Izgrađena vještačka ostrva za ptice-Jezero 1 i 2 Vršiti redovan monitoring gniježđenja ptica	Kapitalni budžet (obezbijedena finansijska sredstva u iznosu od 1 milion €) Budžet JPNP Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača
Istraživanje i monitoring halofitne flore i vegetacije i faune *	Detaljno kartiranje vrsta halofita koje su zastupljene u sljedećih pet različitih staništa: - (1310) Jednogodišnja vegetacija caklenjača (<i>Salicornia</i>) na mulju i pijesku; - (1420) Mediteranske i termo-atlanske halofitne zajednice žbunaste caklenjače (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>); - (1410) Mediteranske slane	JPNP (do isteka Ugovora o zakupu) Opština Ulcinj-Upravljač	Redovan godišnji monitoring	REALIZOVANO	Izvještaj programa rada Parka prirode „Ulcinjaska solana“ za period 2020-2021. godine. Karte su sastavni dio navedenog izvještaja.	Izrađena karta za sljedećih pet stanišnih tipova i za sljedeće vrste halofita: - (1310) Jednogodišnja vegetacija caklenjača (<i>Salicornia</i>) na mulju i pijesku; - (1420) Mediteranske i termo-atlanske halofitne zajednice žbunaste caklenjače	Budžet JPNP Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača

<p>močvarne livade (<i>Juncetalia maritima</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> - (1150*) Morske lagune; - (92D0) Južne obalske galerije i šiljaci (<i>Nerio-Tamaricetea</i>). 					<p>(<i>Sarcocornetea fruticosi</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> - (1410) Mediteranske slane močvarne livade (<i>Juncetalia maritima</i>); - (1150*) Morske lagune; - (92D0) Južne obalske galerije i šiljaci (<i>Nerio-Tamaricetea</i>). 	
<p>Sprovođenje monitoringa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Halofitne vegetacije; - Praćenje stanja gnjezdarica (brojnost, uspješnost gniježđenja i utvrđivanje eventualnog stepena njihove ugroženosti) i ostalih ptičijih vrsta, uključujući mjesečni (kvanitativni i 		Kontinuirano	REALIZOVANO	Izveštaj programa rada Parka prirode „Ulcinjaska solana“ za period 2020-2021. godine.	Izveštaj o sprovedenom monitoringu i utvrđenom stanju halofitne flore i vegetacije i faune sa posebnim akcentom na populacije ptičijih vrsta dio je Kvartalnog izvještaja koji se šalje Evropskoj komisiji	

	<p>kvalitativni podaci) i IWC monitoring;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mjesečni monitoring flamingosa (<i>Phoenicopterus ruber</i>) koji uključuje praćenje brojnosti populacije, utvrđivanje procesa gniježđenja (uključujući sve faktore uznemiravanja, vodni režim, itd.) i uspješnost gniježđenja; - Ostalih vrsta shodno preporukama Studije zaštite s akcentom na vrste sisara; - Prikupljanje podataka o distribuciji i stepenu invazivnosti alohtone vrste <i>Erigeron Canadensis</i>. 						
Stroga kontrola zone sa ograničenim	Spovođenje redovnih kontrola od strane Službe zaštite	Upravljač	Kontinuirano	REALIZOVANO	Kontrola se vrši kontinuirano, prema planiranoj dinamici.	Broj kontrola zone sa ograničenim pristupom tokom	Budžet opštine Ulcinj, tj. upravljača

pristupom (shodno Studiji zaštite) tokom gniježđenja ptica						gniježđenja i broj prijava o nelegalnim aktivnostima	
IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU uzima u obzir djelovanje Crne Gore na daljem usklađivanju svog zakonodavstva u ovom sektoru, posebno sa usvajanjem Zakona o zaštiti prirode i Nacionalne strategije biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2016–2020. EU poziva Crnu Goru da intenzivira svoj rad u ovom pogledu, posebno da izvrši usklađivanje sa Uredbom (EU) 511/2014 o mjerama usklađenosti za korisnike Nagoja protokola o pristupu genetskim resursima i pravednoj i ravnopravnoj razmjeni koristi koje proizilaze iz njihove upotrebe u Uniji.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
Odgovarajuće zakonske norme za dalju transpoziciju Regulative (EU) 1143/2014 (Invazivne vrste)	Izrada i donošenje sljedećih podzakonskih akata: - Lista dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste i način izrade procjene rizika; - Lista invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste; - Bliži uslovi, i obrazac dozvole za korišćenje invazivne strane	MEPPU	2021.	REALIZOVANO	Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava pravno lice koje sprovodi hitne mjere i mjere iskorjenjavanja invazivnih stranih vrsta (Sl. list CG br. 114/20) Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje dozvole, obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole i obrascu dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u crnoj gori i/ili evropskoj uniji (Sl. list CG, br. 114/20) Proces izrade Liste dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste i način izrade procjene rizika i Liste invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u	Objavljena u Službenom listu sljedeća podzakonska akta: - Lista dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste i način izrade procjene rizika; - Lista invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste; - Bliži uslovi, i obrazac	Nisu potrebna finansijska sredstva

	vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji; - Bliži uslove za pravno lice koje sprovodi hitne mjere i mjere iskorjenjavanja.				Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste je u finalnoj fazi, te se njihovo donošenje očekuje u najkraćem roku (II kvartal 2022.).	dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji; - Bliži uslove za pravno lice koje sprovodi hitne mjere i mjere iskorjenjavanja.	
--	---	--	--	--	--	--	--

<p>Definisanje nadležnih tijela za izdavanje dozvola i nadležnih inspekcijskih organa i njihovih obaveza u kontekstu primjene Uredbe (EU) 511/2014 o mjerama usklađenosti za korisnike Nagoja protokola o pristupu genetskim resursima i pravednoj i ravnopravnoj razmjeni koristi koje proizilaze iz njihove upotrebe u uniji</p>	<p>Izrada Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštite prirode</p>	<p>MEPPU</p>	<p>2021.</p>	<p>NEREALIZOVANO</p>	<p>Proces izrade zakona usporen je negativnim okolnostima koje je izazvala COVID 19 pandemija.</p> <p>Novi rok: 2023.</p>	<p>Usvojen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode vezano za definisanje nadležnih tijela za izdavanje dozvola i nadležnih inspekcijskih organa i njihovih obaveza u kontekstu primjene Uredbe (EU) 511/2014 o mjerama usklađenosti za korisnike Nagoja protokola o pristupu genetskim resursima i pravednoj i ravnopravnoj razmjeni koristi koje proizilaze iz njihove upotrebe u uniji</p>	<p>Nisu potrebna finansijska sredstva</p>
<p>V) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27</p>	<p>EU podsjeća na potrebu da se odrede nadležni organi u skladu sa regulativama EU o drvnjoj građi i sprovođenju Zakona o šumama, upravljanju i trgovini (FLEGT).</p>						

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Reorganizacija sektora šumarstva kojom će se prepoznati nadležni organi	Izraditi i usvojiti Program reorganizacije sektora šumarstva	MPŠV	2021.	REALIZOVANO	Sjednica Vlade od 25.6.2020.	Usvojen Program reorganizacije sektora šumarstva	Državni budžet
	Izraditi Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama			NEREALIZOVANO	Izrada izmjena i dopuna se planira paralelno sa izradom Strategije razvoja šumarstva 2023-2028, nakon čega će biti upućen Vladi na usvajanje. Novi rok: 2022.	Usvojen Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama kojim će se prepoznati nadležni organi u reorganizovanom sektoru šumarstva	
	Usvojiti Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama			NEREALIZOVANO			
II) Pregovaračka pozicija Crne Gore i NEAS	Regulativa (EU) Br. 995/2010, Regulativa (EU) Br. 363/2012 i Regulativa (EU) Br. 607/2012 («Drvo»)						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Definisati zone koje su naročito osjetljive u pogledu nelegalne sječe ili drugih nelegalnih aktivnosti	Izraditi Akcioni plan za spriječavanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu	MPŠV - Međuresorska radna grupa	2021.	NEREALIZOVANO	Akcioni plan za sprečavanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu će biti sastavni dio Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja šumarstva Novi rok: 2022.	Usvojen Akcioni plan za spriječavanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu u okviru kojeg će se definisati zone koje su naročito osjetljive na nelegalne aktivnosti	Iznos i izvori sredstava biće definisani Akcionim planom

Definisati instituciju koja je nadležna za monitoring i izdavanje sertifikata	Izraditi i usvojiti Program reorganizacije sektora šumarstva	MPŠV	2021.	REALIZOVANO	Sjednica Vlade od 25.6.2020.	Usvojen Program reorganizacije sektora šumarstva	Državni budžet
	Izraditi i usvojiti Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	Vlada		NEREALIZOVANO	Izrada izmjena i dopuna se planira paralelno sa izradom Strategije razvoja šumarstva 2023-2028. Novi rok: 2022.	Usvojen Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama kojim se definitivno određuje nadležna institucija za monitoring i izdavanje sertifikata	
Uspostaviti informacijski sistem o šumama i sistem monitoringa sa logovanjem (bar kodovi)	Izrada softverskog rješenja	MPŠV	2021.	NEREALIZOVANO	Početak projekta kroz koji će obaveza biti realizovana očekuje se krajem 2022. Prvi nacrt tenderske dokumentacije izrađen i poslat na uvid Evropskoj komisiji. Novi rok: 2023.	Operativna baza podataka sa svim potrebnim podacima o šumama, koja će omogućiti sprovođenje monitoringa	Finansijska sredstva biće obezbijedena iz Projekta IPA 2018 „Uspostavljanje šumskog informacionog sistema u Crnoj Gori“ u iznosu od €400.000
	Uspostavljanje sistema monitoringa			NEREALIZOVANO			

2.6. Industrijsko zagađenje

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Industrijsko zagađenje u izvještajnom periodu planirana je realizacija **6 mjera**, od kojih je **realizovano 5**, što čini **stepen realizacije od 83,33%**.

I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju rad Crne Gore na daljem usklađivanju svog zakonodavstva u ovom sektoru i poziva Crnu Goru da intenzivnije radi u tom pogledu, naročito kada je riječ o Direktivi 2010/75/EU o industrijskim emisijama						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/preporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
Nastavak harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom 2010/75/EU o industrijskim emisijama	Izrada i donošenje Uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i	MEPPU Vlada	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja:	Nisu potrebna finansijska sredstva

	stopama odsumporavanja Objavljivanje u Službenom listu				(Sl. list CG, br. 129/21).	Usvojena od strane Vlade; - Objavljena u Službenom listu	
--	--	--	--	--	----------------------------	---	--

III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da dostavi plan, uključujući informacije o usklađenosti s posebnim odredbama utvrđenim u poglavljima III I IV Direktive o industrijskim emisijama, kojima se propisuju minimalne granične vrijednosti emisija za velika postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za (su)spaljivanje otpada ⁴						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/pre poruka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>

⁴ Budući da Crna Gora ima samo jedno veliko postrojenje za sagorijevanje, Termoelektrana "Pljevlja", Pljevlja, za istu se opredijelila da radi prema "Opt-Out" opciji na osnovu odobrenja Energetske zajednice, što znači da će raditi 20.000 radnih časova u periodu 1. I 2018-31. XII 2023. (Odluka br. 2016/19/MC-ENC Ministarskog savjeta Energetske zajednice D/2016/19/mc-EnC: o odobravanju izuzeća postrojenjima u odnosu na poštovanje graničnih vrijednosti emisija koje postavlja Direktiva 2001/80/EC). Takođe, AZPŽS je izdala integrisanu dozvolu EPCG dana 23. marta 2018. za rad postrojenja TE Pljevlja. U junu 2020. Elektroprivreda Crne Gore potpisala je I Ugovor o realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije Termoelektrane Pljevlja, sa izabranim izvođač ima.

<p>Nastaviti dalju harmonizaciju sa poglavljima III i IV Direktive o industrijskim emisijama, kojima se propisuju minimalne granične vrijednosti emisija za velika postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za (su)spaljivanje otpada</p>	<p>Izrada i donošenje Uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja; Objavljivanje u Službenom listu</p>	<p>MEPPU Vlada</p>	<p>I kvartal 2021.</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja (Sl.list CG, br. 129/21)</p>	<p>Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja: -Usvojena od strane Vlade; Objavljena u Službenom listu</p>	<p>Nijesu potrebna finansijska sredstva</p>
<p>IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27</p>	<p>Kada je riječ o novim postrojenjima, EU poziva Crnu Goru da osigura usklađenost sa svim poglavljima Direktive o industrijskim emisijama i preduzme neophodne korake za pripremu blagovremenog sprovođenja iste</p>						
<p><i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i></p>	<p><i>Način realizacije</i></p>	<p><i>Nadležna institucija</i></p>	<p><i>Rok</i></p>	<p><i>Status</i></p>	<p><i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i></p>	<p><i>Indikator</i></p>	<p><i>Finansije i izvori finansiranja</i></p>
<p>Nastaviti dalju harmonizaciju sa</p>	<p>– Izrada i donošenje Uredbe o graničnim vrijednostima emisija</p>	<p>MEPPU Vlada</p>	<p>I kvartal 2021.</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu</p>	<p>Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz</p>	<p>Nijesu potrebna</p>

<p>Direktivom o industrijskim emisijama</p>	<p>iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Usklađivanje Predloga propisa sa Sekretarijatom za zakonodavstvom; – Predlog uredbe se šalje na usvajanje na Vladu CG; – Objavljivanje u Službenom listu Crne Gore 				<p>izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja (Sl. list CG, br. 129/21)</p>	<p>postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usvojena od strane Vlade; - Objavljena u Službenom listu 	<p>finansijska sredstva</p>
<p>Revizija integrisanih dozvola operatera</p>	<p>Pokretanje postupka za reviziju integrisane dozvole, uz neophodnu dokumentaciju</p>	<p>Operateri AZPŽS</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Agenciji za zaštitu životne sredine traženu dokumentaciju su</p>	<p>Broj podnesenih zahtjeva</p>	<p>Nijesu potrebna finansijska sredstva iz</p>

<p>u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama</p>	<p>AZPŽS nakon prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole, vrši provjeru podataka i informacija sadržanih u zahtjevu, kao i dokumentacije koja je priložena uz zahtjev</p>			<p>REALIZOVANO</p>	<p>dostavili „Možura“ doo Bar; Deponija „Livade“ doo Podgorica; Elektroprivreda CG za postrojenje “Termoelektrana Pljevlja” i „TOSCELIK Alloyed Engineering Steel d.o.o.“.</p>	<p>Broj revidovanih dozvola</p>	<p>državnog budžeta</p> <p>U cilju investiranja u tehnološke procese i njihovo usklađivanje sa BAT-ovima, operateri postrojenja koja podliježu obavezi posjedovanja integrisane dozvole, obavezni su da ulože značajna sredstva koja u cjelosti padaju na njihov teret.</p>
<p>V) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27</p>	<p>EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za prelaznim periodom do 1. januara 2030. za potpuno sprovođenje Poglavlja II (integrisano spriječavanje i kontrola zagađivanja životne sredine) i Poglavlja V (isparljiva organska jedinjenja) Direktive 2010/75/EU.</p> <p>U tom pogledu, EU konstatuje namjeru Crne Gore da usvoji Specifičan plan implementacije Direktive o industrijskim emisijama. EU poziva Crnu Goru da obezbijedi takav plan i da uključi informacije o vremenskom rasporedu za izdavanje dozvola za instalacije, kao i planove za njihovo usklađivanje, uključujući procjenu troškova, podatke o izvorima finansiranja i vremenski raspored s ključnim etapama.</p>						

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Uspostavljanje Registra postrojenja koja koriste organske rastvarače ili proizvode koji sadrže isparljiva organska jedinjenja (VOC postorjenja)	Povezivanje podataka sa PRTR	AZPŽS MEPPU	2021.	NEREALIZOVANO	PRTR sistem nije uspostavljen. Trenutno su Intezivirane i aktivnosti na uspostavljanje katastra zagađivača (PRTR) sa bazom podataka o emisijama zagađivača, i u tom smislu MEPPU sa AZŽS učestvuje u regionalnom projektu „Enhancing PRTRs for Sustainability: ispunjavanje obaveza E-PRTR, IED i PRTR protokola“, kroz koji je urađena Nacionalna procjena pravnih, institucionalnih i tehničkih potreba, kao i potreba izgradnje kapaciteta, u cilju uspostavljanja registra zagađivača. Prporuka: u narednom periodu definisati dalje korake na	Uspostavljen registar VOC postrojenja dodatnih sredstava, izvor finansiranja biće blagovremeno identifikovan	IPA III- Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i aktivnosti na uspostavljanju Registra zagađivača (PRTR) u iznosu od €234.500 U slučaju potrebe za obezbjeđivanjem

					uspostavljanju PRTR sistema.		
--	--	--	--	--	------------------------------	--	--

2.7. Hemikalije

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Hemikalije u izvještajnom periodu planirana je realizacija **10 mjera**, od kojih su je realizovano **8**, što čini **stepen realizacije 80%**.

Završno mjerilo	Crna Gora nastavlja usklađivanje sa acquis-jem u sektorima hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna da osigura sprovođenje i primjenu zahtjeva EU na dan pristupanja.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, odnosno regulativama REACH i CLP ⁵						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje /preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Nastavak harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija	Izrada i donošenje sljedećih podzakonskih akata: - Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN	MEPPU	IV kvartal 2021.	REALIZOVANO	Pravilnik o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN ("SI list CG", br. 085/17, 117/21 od 03.11.2021)	Objavljeni sljedeći podzakonski akti u Službenom listu: -Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN	Nisu potrebna finansijska sredstva

⁵ S obzirom da se tekstom Zajedničke pozicije navode samo REACH i CLP, a imajući u vidu da samo završno mjerilo podrazumijeva usklađivanje sa ukupnom pravnom tekovinom u oblasti upravljanja hemikalijama, u Akcioni plan su uključene i mjere koje se odnose na usklađivanje sa: BPR, PIC, POPs i HG.

II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/preporuka	Indikator	Finansije
<p>Dodatno raditi na postizanju funkcionalnosti helpdesk-a</p>	<p>Izrada sljedećih informativnih materijala:</p> <p>a) Kratka uputstva za kupovinu bezbjednih sredstava za čišćenje i održavanje domaćinstava;</p> <p>b) Kako kupiti hemijski bezbjedan proizvod?</p> <p>Organizovanje okruglih stolova, na temu:</p> <p>a) Upoznavanje sa brošurama „helpdesk, upoznavanje sa funkcionisanjem helpdeska“ i „ECHA i zakoni Crne Gore u vezi sa hemikalijama“</p> <p>b) Bezbjedno upravljanje hemikalijama u Crnoj Gori za organizacije civilnog društva</p>	<p>AZPŽS</p>	<p>III kvartal 2021.</p> <p>IV kvartal 2021.</p> <p>II kvartal 2021.</p> <p>IV kvartal 2022.</p> <p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Pripremljena je brošura koja obuhvata obje teme „PAZI ŠTA KUPUJEŠ“ https://epa.org.me/wp-content/uploads/2022/02/Brochure-Pazi-sta-kupujes.pdf</p>	<p>Broj izrađenih informativnih materijala</p> <p>Broj održanih okruglih stolova</p> <p>Broj učesnika/ca na okruglim stolovima</p> <p>Broj preporuka/z</p>	<p>Sredstva u iznosu od 10.000€ će se obezbijediti iz budžeta AZPŽS za period 2021-2022.</p> <p>ECHA projekat „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“</p>

						aključaka koji su donijeti na okruglim stolovima	IPA III projekat Tehničke podrške
Priprema Godišnjeg izvještaja o radu nacionalnog helpdesk-a	Izraditi Godišnji izvještaj u skladu sa ECHA smjernicama u cilju adekvatnog izvještavanja o radu nacionalnog helpdesk-a	AZPŽS	Kontinuirano, jednom godišnje od I kvartala 2021.	REALIZOVANO	AZPŽS je 22.02.2022. dostavila Evropskoj agenciji za hemikalije Popunjen Upitnik o aktivnostima helpdeska za 2021.	Godišnji izvještaj o radu nacionalne helpdesk službe izrađen i objavljen na website-u helpdesk-a	Nisu potrebna finansijska sredstva
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremanama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Ispunjavanje preduslova za uspostavljanje Centra za kontrolu	Eksperti SZO će pripremiti Izvještaj o procjeni nacionalnih kapaciteta i potreba	MZ	III kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Aktivnosti nijesu realizovane zbog COVID 19 pandemije. Novi rok za realizaciju zavisi od daljeg toka pandemije.	Centar za kontrolu trovanja uspostavljen i operativan,	Sredstva za evaluaciju obezbijeđena u saradnji sa SZO

trovanja u skladu sa čl. 45 CLP	Izrada Predloga projekta u cilju uspostavljanja Centra za kontrolu trovanja, u skladu sa Uputstvom za kontrolu trovanja koje je u okviru Internacionalnog programa za hemijsku bezbjednost izradila SZO		IV kvartal 2021.	NEREALIZOVANO		kao zasebna cjelina u sklopu KCCG (angažovano specijalizovano osoblje, uspostavljena baza podataka, nabavljena potrebna sredstva i adekvatne komunikacione veze sa ostalim zdravstvenim ustanovama)	Pomoć obezbijedena od strane SZO Sredstva će biti procijenjena izradom Predloga projekta kojim će se aplicirati kod SZO i drugih donatora, a jedan dio sredstava će se obezbijediti iz državnog budžeta
IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi sa pripremama za blagovremeno sprovođenje Roterdamske konvencije						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Izveštavanje u skladu sa Roterdamskom konvencijom	Dostavljanje popunjenih upitnika za hemikalije Sekretarijatu Roterdamske konvencije	AZPŽS	Kontinuirano, na godišnjem nivou u IV kvartalu	REALIZOVANO	Sekretarijatu Roterdamske konvencije su dostavljeni popunjeni Upitnici vezano za hemikalije koje su uvrštene na Aneks III.	Izveštaj dostavljen Sekretarijatu Konvencije	Nisu potrebna finansijska sredstva
V) Zahtjevi iz Zajedničke	EU poziva Crnu Goru da nastavi sa pripremama za blagovremeno sprovođenje Stokholmske konvencije						

pozicije EU za PP 27							
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Unaprijeđenje monitoringa ispusta POPs-ova u vodu	Kontinuirano povećanje broja parametara POPs supstanci koji se prate kroz Program monitoringa voda	MPŠV	Kontinuirano	REALIZOVANO	U programu monitoringa voda planiran je određeni broj POPs-ova.	Povećan broj POPs supstanci u Programu monitoringa voda	MPŠV obezbjeđuje sredstva na godišnjem nivou za realizaciju Programa monitoringa voda
VI) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju uspostavljanje zvanične saradnje između relevantnih zainteresovanih strana i Agencije za zaštitu prirode i životne sredine o upravljanju hemikalijama.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Uspostaviti zvaničnu saradnju između relevantnih subjekata i Agencije za zaštitu prirode i životne sredine o upravljanju hemikalijama	Potpisivanje Memoranduma o saradnji između: Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, MEPPU, MZ, Prirodno matematičkog fakulteta-smjer Biologija, Metalurško-tehnološkog fakulteta, Instituta	AZPŽS	IV kvartal 2021.	REALIZOVANO	Memorandum o saradnji između: Agencije za zaštitu životne sredine i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva zdravlja, Prirodno matematičkog fakulteta-smjer Biologija, Metalurško tehnološkog fakulteta, Instituta za javno zdravlje, Instituta za ljekove i medicinska sredstva, Centra za ekotoksikološka	Potpisan Memorandum o saradnji između Agencije i relevantnih subjekata	Nijesu potrebna finansijska sredstva

	za javno zdravlje, CETI, UBHVFP				ispitivanja, Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove održano je 13.12.2021.		
	Implementacija Memoranduma o saradnji, odnosno realizacija aktivnosti za koje je angažovan stručni kadar u skladu sa Memorandumom		Kontinuirano	REALIZOVANO		Broj i vrsta aktivnosti realizovanih kroz Memorandum Broj uključenih službenika/naučnika/studentenata u realizaciju aktivnosti predviđenih Memorandumom	Memorandum će definisati način finansiranja
X) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju planove za jačanje administrativnih kapaciteta, u skladu s Nacionalnom strategijom i pratećim Akcionim planom za prenošenje, primjenu i sprovođenje pravne tekovine EU iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Jačanje kapaciteta u cilju efikasnog nadzora nad hemikalijama i biocidnim proizvodima	Organizovanje obuka u cilju: 1) unapređenja kontrole nad uvozom i upotrebom proizvoda koji sadrže živu; 2) adekvatnog vršenja nadzora na tržištu,	Nadležne inspekcije UC	Kontinuirano	REALIZOVANO	Predstavnici MEPPU, AZPŽS, UIP, IJZ, Univerziteta i Centra za ekotoksikološka ispitivanja učestvovali su na sastacima i obukama u organizaciji Evropske agencije za hemikalije i to: -vebinar: Kako podneti usklađeni dosije o klasifikaciji i označavanju	Broj organizovanih obuka Broj učesnika na obukama	Sredstva obezbijedena u saradnji sa TAIEX kancelarijom IPA projekat „Pripremne mjere za

	<p>uvozom i upotrebom boja, lakova i drugih vrsta premaza, koji sadrže isparljiva organska jedinjenja;</p> <p>3) adekvatnog vršenja nadzora na tržištu, uvozu i upotrebi detergenata i biocidnih proizvoda;</p> <p>4) planiranje inspekcija, check Liste, uputstva za inspektore, izvještavanje u skladu sa Regulativom (EZ) br. 648/2004 o detergentima;</p> <p>5) planiranja inspekcija, check Liste, uputstva za inspektore, izvještavanje u skladu sa BPR uz akcenat na granične proizvode u odnosu na kozmetičke proizvode, medicinske proizvode-ljekove i medicinska sredstva.</p>			<p>- (I dio 26. V 2021, II dio, 9. XII 2021.)</p> <p>- otvorena sjednica Forumu za sprovođenje zakona (10. XI 2021.)</p> <p>-e-learning kurs: Uvod u CLP (2-4. XI 2021)</p> <p>-e-learning kurs „Hemija za nehemičare“ (20-22.IX 2021.)</p> <p>-12. Helšinskom Hemijskom Forumu (27-28. IV 2021.).</p> <p>U periodu 8-10. XI 2021. organizovana je TAIEX hibridna ekspertska misija sa ciljem izmjena i dopuna Zakona o biocidnim proizvodima. Takođe, predstavnici Crne Gore učestvovali su na sastancima nadležnih organa, kao posmatrači, za delegirane akte CLP i REACH - CARACAL sastanci (17-18. XI, 27. XI, 19. X, 27. X, 30. IX, 29-30. VI, 4. V, 03. III); sastancima nadležnih tijela za BPR regulativu (6-7 XII 2, 28-29. IX), sastancima DNA za PIC Regulativu (21. VI, 14.X. i 29-30.IX).</p>		<p>upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“ koji realizuje ECHA</p> <p>Obuke su planirane i kroz IPA II projekat Tehničke podrške “Jačanje kapaciteta, transpozicija Acquis-a i planiranje u životnoj sredini”</p>
--	--	--	--	--	--	--

2.8. Buka

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Buka u izvještajnom periodu planirana je realizacija **5 mjera**, od kojih su 3 **realizovane**, što čini stepen realizacije od **60%**.

I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU prima k znanju nivo usklađenosti Crne Gore u oblasti buke i planove za dalje mjere sprovođenja: izrada karata buke i akcionih planova za upravljanje bukom za aglomeraciju i <u>glavne puteve</u> .						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/pr eporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja
Praćenje prometa na saobraćajnicama u cilju adekvatnog identifikovanja potencijalno novih putnih pravaca za koje je potrebno raditi Strateške karte buke	Određivanje lokacija za brojače saobraćaja	MEPPU Uprava za saobraćaj	Kontinuirano, na godišnjem nivou u IV kvartalu	REALIZOVANO	Uprava za saobraćaj u kontinuitetu određuje lokacije za brojače saobraćaja.	Dostavljen Izvještaj sa brojem prelaza	Nisu potrebna finansijska sredstva
	Praćenje prometa			REALIZOVANO			
	Dostavljanje izvještaja MEPPU-u			REALIZOVANO	Uprava za saobraćaj 07.03 dostavila je podatke o intezitetu saobraćaja na magistralnim putevima u CG za 2021.		
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU konstatuje namjeru Crne Gore da obezbjedi obuku osoblja Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za izradu karata buke i Akcionih planova, kao i da zaposli još jednog inspektora u Upravi za inspeksijske poslove.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije	Nadležna institucija	Rok	Status	Novi rok i obrazloženje/pr eporuka	Indikator	Finansije i izvori finansiranja

Jačanje administrativnih kapaciteta	<p>Priprema aplikacija za potrebe dobijanja obuka na temu:</p> <p>a) izrade strateških karata buke i izračunavanja nivoa buke; b) pripreme Akcionih planova; c) načina upotrebe softvera i ažuriranja aplikacije</p>	AZPŽS	<p>III kvartal 2021.</p> <p>III kvartal 2021.</p>	NEREALIZOVANO	<p>Usljed COVID 19 pandemije obuke nijesu realizovane u planiranom periodu. Obuke će se realizovati tokom 2022.</p> <p>Preporuka: Unaprijediti proces implementacije projekta „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pristupanja EU II“</p>	<p>Broj učesnika ≥15 – broj održanih obuka</p>	<p>TAIEX</p> <p>IPA III</p> <p>UNDP projekat „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pristupanja EU II“</p>
	<p>Priprema aplikacionog formulara za obuku koja se odnosi na izvještavanje u skladu sa Direktivom 2002/49/EC, u cilju upoznavanja sa:</p> <p>a) obaveznim sadržajem izvještaja o nivou buke u životnoj sredini koji treba da pripremi AZPŽS; b) načinom na koji MEPPU dostavlja izvještaj EK.</p> <p>Organizovanje navedene obuke</p>	<p>AZPŽS</p> <p>MEPPU</p>	<p>2022.</p>	NEREALIZOVANO		<p>Broj podnijetih prijava za obuke</p> <p>Broj odobrenih prijava za obuke</p> <p>Broj održanih obuka</p> <p>Broj učesnika ≥15 na obukama</p>	<p>TAIEX</p>

2.9. Civilna zaštita

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na Civilnu zaštitu u izvještajnom periodu planirana je realizacija **6 mjera**, i svih **6 je realizovano**, što čini **stepen realizacije 100%**.

I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>EU podsjeća na potrebu da Crna Gora nastavi rad na transpoziciji zahtjeva koji proizlaze iz potpisanog Sporazuma o učešću Crne Gore u Mehanizmu unije za civilnu zaštitu, kao i za povezivanje sa Zajedničkim komunikacijskim i informacijskim sistemom za hitne slučajeve (CECIS). EU podsjeća da Crna Gora treba da uspostavi Sigurni trans-evropski servis za telematiku između administracija (sTESTA) između svog ministarstva, koje bi bilo odgovorno za komunikaciju, i Komisije, kao i sTESTA liniju s Ministarstvom unutrašnjih poslova. Ovo je preduslov za pristup CECIS-u.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje /preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Uspostavljanje sTESTA u MUP-u	Komunikacija sa EK u vezi uspostavljanjem sTESTE Nabavka opreme koja će biti smještena u u UP Instaliranje opreme	MUP-Direktorat za vanredne situacije	IV kvartal 2021.	REALIZOVANO REALIZOVANO REALIZOVANO	U decembru 2021. oprema je instalirana u za to predviđenim prostorijama Uprave policije.	Nabavljena i instalirana oprema Uspostavljen sTESTA	Budžet Ministarstva javne uprave (procjena finansijskih sredstava: 6.780 eura) Eksterni izvori finansiranja
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU poziva Crnu Goru da ojača saradnju između Ministarstva unutrašnjih poslova, odgovornog za civilnu zaštitu, i drugih relevantnih ministarstava odgovornih za upravljanje rizicima od katastrofa, posebno u vezi s upravljanjem poplavama i industrijskim nesrećama.</p>						

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Nastavak rada Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje	Kontinuirano sprovođenje aktivnosti od strane Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje u čijem radu učestvuju predstavnici svih relevantnih institucija koji su nadležni za oblast civilne zaštite	MUP-Direktorat za vanredne situacije, UP I ostali nadležni organi	Kontinuirano	REALIZOVANO	Godišnji izvještaj o radu Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje se izradjuju kroz godišnji Izvještaj o radu Ministarstva unutrašnjih poslova- Direktorat za zaštitu i spašavanje kao i kroz godišnje Izvještaje o stanju sistema zaštite i spašavanja. Operativni štab je u prethodnoj godini u toku požarne sezone bio u stalnom zasijedanju. - Rješenje o imenovanju Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje ("Sl. list CG", broj 52/21), - Rješenje o imenovanju Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje ("Sl. list CG", broj 85/21), - Rješenje o imenovanju Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje ("Sl. list CG", broj 128/21).	Izrada Godišnjeg izvještaja o radu Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje Broj sprovedenih aktivnosti od strane Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje, na	Sredstva se obezbjeđuju na skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju
Jačanje kapaciteta sistema zaštite i spašavanja (prirodne i tehničke-	Organizovanje treninga i obuka za predstavnike relevantnih institucija u cilju jačanja kapaciteta za primjenu	MUP MPŠV UŠ JPNP JLS privredna društva građani	Kontinuirano	REALIZOVANO	Tokom 2021. godine, shodno Planu osposobljavanja i usavršavanja subjekata zaštite i spašavanja za 2021. godinu, izvršeno je 7 različitih oblika obuka po raznim hazardima (obučeno 98 pripadnika	Broj sprovedenih aktivnosti (treninga, obuka i sl) Broj učesnika/ca na	Budžet nadležnih institucija

tehnološke nepogode)	propisa koji se odnose na sistem zaštite i spašavanja				operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje i ostalih subjekata zaštite i spašavanja). ⁶	sprovedenim aktivnostima	
Izrada Procjene rizika od katastrofa Crne Gore	Formiranje radne grupe Izrada Procjene rizika Dostavljanje EK	Državni organi, organi državne uprave, NVO, akademska zajednica	I kvartal 2022.	REALIZOVANO	14.12.2021. Procjena rizika od katastrofa je poslata Evropskoj komisiji na ocjenu. Izradu Procjene rizika od katastrofa Crne Gore koordinirao je Direktorat za zaštitu i spašavanje MUP-a, a u njenoj izradi učestvovala su 94 stručnjaka iz različitih državnih organa, organa državne uprave, akademske zajednice i NVO. Procjena rizika od katastrofa Crne Gore izrađena je uz podršku Evropske komisije- Generalnog direktorata za civilnu zaštitu i aktivnosti humanitarne pomoći (DG ECHO) kroz poziv za „Pojedinačne grantove državama za upravljanje rizikom od katastrofa (Track 1)“	Pripremljen tekst Procjene rizika i dostavljen EK	Sredstva su obezbijeđena kroz projekat koji je finansiran od strane EK

⁶ Kursevi Pružanje prve pomoći u vanbolničkim uslovima – osnovni nivo i Pružanje prve pomoći u vanbolničkim uslovima – napredni nivo (18 pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje završilo osnovni kurs, a 10 pripadnika napredni kurs)

- Osnovna obuka na temu Sistem zaštite i spašavanja (19 pripadnika operativnih jedinica)
- Radionica Prevazilaženje profesionalnog stresa prilikom reagovanja u slučaju prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća (18 pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje)
- Radionica Smanjenje rizika od katastrofa (DRR) (9 predstavnika rukovodnog kadra iz službi zaštite i spašavanja i opštinskih timova za zaštitu i spašavanje opština Berane, Gusinje, Tivat, Petnjica, Ulcinj i Plav)
- Drugi nivo obuke za traganje i spašavanje iz ruševina (SDE2) (15 pripadnika opštinskih službi za zaštitu i spašavanje iz Budve, Tivta, Ulcinja, Kotora, Herceg Novog i Berana)
- Radionica Procedure Mehanizma Unije za civilnu zaštitu (9 predstavnika rukovodnog kadra iz službi zaštite i spašavanja i opštinskih timova za zaštitu i spašavanje opština Berane, Gusinje, Tivat, Petnjica, Ulcinj i Plav)

2.10. Klimatske promjene

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na Klimatske promjene u izvještajnom periodu planirana je realizacija **4 mjere**, od kojih su **3 realizovane**, što čini stepen realizacije **75%**.

Završno mjerilo 7	Crna Gora nastavlja svoje usklađivanje s pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakona o funkcionisanju <u>Evropskog sistema trgovanja emisijama (EU ETS)</u> , u skladu sa EU ETS Direktivom 2003/87/EZ i njenim uzastopnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa <u>relevantnim podzakonskim aktima o monitoringu i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, registru Unije, besplatnoj dodjeli i aukciji</u> . Crna Gora <u>osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS-a u cijelosti u pogledu praćenja, izvještavanja i provjere emisija gasova staklene bašte</u>						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU prima k znanju trenutni ograničeni nivo usklađenosti zakonodavstva i poziva Crnu Goru da pojača svoj rad u tom pogledu, posebno kad je riječ o <u>Direktivi 2003/87/EZ o uspostavljanju šeme za trgovanje emisijskim kvotama gasova staklene bašte (EU ETS)</u>. Odluke o dijeljenju napora (ciljevi za sektore koji nisu obuhvaćeni ETS-om) i <u>propisa o praćenju, izvještavanju i verifikaciji emisija gasova staklene bašte (MRV)</u>. EU konstatuje rad Crne Gore na transponovanju Regulative 443/2009/EC i Regulative 510/2011/EU o standardnim emisijama CO₂ iz putničkih automobila i lakih teretnih vozila i podsjeća na obavezu da se <u>uspostavi sistem praćenja i izvještavanja za novo registrovana vozila</u>.</p> <p>EU podsjeća na obavezu da uspostavi odgovarajući okvir za ispunjavanje obaveza prema Regulativi o mehanizmu za praćenje klime (regulative (EU) br. 525/2013) i s tim povezane delegirane i sprovedbene akte.</p> <p>EU prima na znanje rad Crne Gore na usklađivanju s regulativom 1005/2009/EZ o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i Regulativom 517/2014/EU o fluorisanim gasovima staklene bašte i podsjeća na obavezu da se u potpunosti usklade s gore navedenim, kao i s povezanim delegiranim i sprovedbenim aktima.</p> <p>EU konstatuje da Crna Gora ima svoju Strategiju za klimatske promjene, ali da mora osigurati usklađenost s klimatskim i energetskim okvirom do 2030. godine (npr. EU ETS direktiva, Odluka o podjeli napora, korišćenje zemljišta, Regulativa o promjeni korišćenja zemljišta i šumarstvu (LULUCF) i Regulativa o upravljanju energetskom unijom) i <u>njenu integraciju u sve relevantne sektorske politike i strategije</u>, za početak implementaciju Pariskog sporazuma i crnogorskog nacionalno određenog doprinosa.</p> <p>EU naglašava potrebu da Crna Gora nastavi rad na <u>jačanju administrativnih kapaciteta i međuinstitucionalnoj saradnji</u>.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Novi rok i obrazloženje/preporuka</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>
Dalja harmonizacija sa sljedećim EU regulativama i	Donošenje sljedećih podzakonskih akata: 1) Pravilnik o stručnom	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Pravilnik o programu stručnog osposobljavanja lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i/ili popravke kao i	Sljedeći podzakonski akti objavljeni u Službenom listu:	Podrška za donošenje podzakonskih akata koji

<p>direktivama: Regulativa (EU) 2018/2066– monitoring i izvještavanje; Regulativa (EU) 2018/2067– akreditacija i veifikacija; Regulativa (EU) 2018/842 – o obaveznim smanjenjima emisija; Direktiva (EU) 2018/2001-o obnovljivim izvorima energije; Regulativa (EU) 2018/1999 - o energetske zajednici; Regulativa (EU) 2018/841 – LULUCF, u skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena („Sl. list CG“ br. 73/19)</p>	<p>osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opremi i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač</p>				<p>isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance (Službeni list CG broj 132/21).</p>	<p>1)Pravilnik o stručnom osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opremi i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač (“Službeni list CG”, broj 73/19),</p>	<p>proizilaze iz Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena biće dijelom obezbijede na kroz instrument tehničke pomoći EU TAIEX-a, kao i iz budžeta Crne Gore (procjena je da je potrebno obezbijediti oko €35.000)</p>
<p>Pripremiti nacionalne operatere za ulazak u EU ETS sistem</p>	<p>Implementacija Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje</p>	<p>MEPPU, Eko fond, ME, operateri</p>	<p>Kontinuirano do 2025.</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Studijska posjeta, koja se odnosi na obuku primjene EU ETS-a sistema, uključujući razmjenu iskustava i izazova u primjeni EU ETS sistema, i obuke u</p>	<p>Stepen realizacije obaveza definisanih podzakonskim aktima za svakog operatera</p>	<p>Sredstva za realizaciju obezbjeđuju se iz sredstava</p>

	dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte				vezi sa izdavanjem dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije izdatih dozvola održana je od 1-4. marta 2022, a jedan od ciljeva iste bio je priprema nacionalnih operatera za ulazak u EU ETS sistem. Učešće su uzeli predstavnici Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, predstavnik Eko fonda, predstavnik Agencije za zaštitu životne sredine, predstavnici stacionarnih postrojenja KAP i TE Pljevlja.		nacionalnih operatera
Ispunjavanje preuzetih obaveza iz oblasti klimatskih promjena	Implementacija Nacionalne strategije za klimatske promjene do 2030.	MEPPU sa ostalim nadležnim organima	2020-2030.	REALIZOVANO	Implementacija strategije odvija se planiranom dinamikom. Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije u oblasti klimatskih promjena do 2030. godine za izvještajni period septembar 2018. – septembar 2021. godine, kojim su sumirane implementirane mjere i date preporuke za unaprjeđenje implementacije strategije, sagledane mogućnosti niskokarbonskog razvoja, odnosno smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte, usvojen je na	Troglodišnji izvještaji o implementaciji Nacionalne strategije o klimatskim promjenama koje usvaja Vlada Broj realizovanih aktivnosti % realizovanih aktivnosti u odnosu na ukupan broj aktivnosti	

					Sjednici Vlade od 24.2.2022.		
Uspostavljanje klimatsko- energetskog okvira do 2030. i njegova integracija u sve relevantne sektorske politike i strategije	Izrada Plana energetika-klima	ME MEPPU u saradnji sa ostalim nadležnim organima	2021.	NEREALIZOVANO	U toku je izrada strateške procjene uticaja Nacionalnog plana za klimu i energetiku, dok je planirano da se prvi nacrt Nacionalnih planova za energetiku i klimu finalizuje do sredine 2024. uz pripremu izvještaja o implementaciji svake dvije godine, počevši od 2026. godine.	Izrađen Predlog Plana energetika- klima do 2030.	Sredstva za izradu Plana su obezbijeđe na kroz GIZ projekat „Razvoj kapaciteta za klimatsku politiku u zemljama jugoistočne i istočne Evrope, južnog Kavkaza i centralne Azije-faza III“
	Javna rasprava						

3. Sumarni pregled

Akcionim planom za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene u periodu avgust 2021 – februar 2022. predviđena je realizacija 121 mjere, od čega je realizovano 77 mjera. **Ukupan stepen realizacije mjera iz Akcionog plana za navedeni period je 63,64.**

U nastavku je dat tabelarni prikaz broja obaveza po podoblastima, predviđenih Akcionim planom za izvještajni period:

	Podoblast	Ukupno	Realizovane mjere	Nerealizovane mjere	Stepen realizacije mjera
1.	Horizontalno zakonodavstvo	9	/	9	0%
2	Kvalitet vazduha	1	/	1	0%
3.	Upravljanje otpadom	7	1	6	14,28%
4.	Kvalitet voda	25	24	1	96%
5.	Zaštita prirode	48	27	21	56,25%
6.	Industrijsko zagađenje	6	5	1	83,33%
7.	Hemikalije	10	8	2	80%
8.	Buka	5	3	2	60%
9.	Civilna zaštita	6	6	/	100%
10.	Klimatske promjene	4	3	1	75%
11.	Ukupno	121	77	44	63,64%

U tabeli u nastavku dat je prikaz broja obaveza iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 po podoblastima, čija realizacija je predviđena u prvoj godini njegove implementacije (februar 2021 - februar 2022):

	Podoblast	Ukupno	Realizovane mjere	Nerealizovane mjere	Stepen realizacije mjera
1.	Horizontalno zakonodavstvo	16	7	9	43,75%
2	Kvalitet vazduha	16	12	4	75%
3.	Upravljanje otpadom	16	8	8	50%
4.	Kvalitet voda	36	33	3	91,66%
5.	Zaštita prirode	54	30	24	55,55%
6.	Industrijsko zagađenje	19	12	7	63,15%
7.	Hemikalije	28	23	5	82,14%
8.	Buka	8	6	2	75%
9.	Civilna zaštita	12	12	/	100%
10.	Klimatske promjene	28	26	2	92,85%
11.	Ukupno	233	169	64	72,53%

Shodno tabeli, stepen realizacije obaveza iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 u prvoj godini implementacije iznosi **72,53%**, odnosno od planiranih **233** realizovano je **169** obaveza.

4. Preporuke za unapređenje sprovođenja Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila

Ukupan stepen realizacije obaveza od 63,64%, smatra se uspješnim, uzimajući u obzir otežavajuću okolnost pandemije COVID19. Takođe, realizacija većine preostalih obaveza koje su evidentirane kao nerealizovane je u toku, i njihova finalizacija se očekuje u narednom periodu.

U narednom periodu, neophodno je:

- Unaprijediti koordinaciju i komunikaciju između relevantnih institucija kada su u pitanju obaveze za čiju realizaciju je nadležno više od jedne institucije, te osnažiti međuinstitucionalnu saradnju na svim nivoima;
- U većoj mjeri koristiti raspoložive finansijske mehanizme, što se očekuje imajući u vidu operativnu funkcionalnost Eko-fonda;
- Intenzivirati aktivnosti u svakoj instituciji nadležnoj za obaveze iz završnih mjerila po pitanju njihove realizacije;
- U većoj mjeri koristiti mogućnost pružanja ekspertske pomoći kroz TAIEX i slične instrumente EU;
- Intenzivirati proces jačanja administrativnih kapaciteta;
- Osigurati odgovoran i posvećen pristup daljoj realizaciji obaveza iz Poglavlja 27 od strane svih prepoznatih nadležnih organa na državnom i lokalnom nivou.

Takopđe, kako bi se obezbijedilo dalje unapređenje procesa pregovora, preporučuje se Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma da intenzivira aktivnosti na donošenju novog Zakona o upravljanju otpadom i relevantnih podzakonskih akata, kao i na izradi Predloga Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirode.

Preporučuje se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da intenzivira rad na izradi Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama.

Preporučuje se Opštini Ulcinj da u direktnoj konsultaciji sa ekspertom angažovanim od strane GIZ-a za razvoj modela upravljanja Parkom prirode Ulcinjska Solana, kao i uz podršku Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma formira upravljačku strukturu i odabere optimalni model upravljanja Parkom prirode Ulcinjska Solana.